

**Nerevidirano poročilo o poslovanju
družbe DARS
v prvem polletju 2021**

Ljubljana, avgust 2021

Kazalo

Izjava o odgovornosti uprave	3
I.1 Podatki o družbi	4
I.2 Ključni poslovni podatki	5
I.3 Poslovna tveganja	7
I.4 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji	16
I.5 Analiza poslovanja	20
I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2021 do 30. 6. 2021	22
I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov	24
I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila	25

Izjava o odgovornosti uprave

Uprava DARS, odgovorna za sestavo polletnega nerevidiranega poročila o poslovanju družbe DARS v prvem polletju 2021, izjavlja, da so računovodski izkazi družbe DARS za obdobje, ki se je končalo 30. junija 2021, pripravljeni tako, da dajejo resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja in poslovnega izida družbe. Pri pripravi izkazov za prvo polletje 2021 so bile upoštevane enake računovodske usmeritve kot pri pripravi letnih računovodskih izkazov družbe DARS za leto 2020. Računovodske ocene so pripravljene pošteno in premišljeno ter v skladu z načeli previdnosti in dobrega gospodarjenja in ob predpostavki nadaljevanja poslovanja družbe DARS v prihodnosti.

Uprava izjavlja, da je nerevidirano poročilo po našem najboljšem vedenju sestavljeno in objavljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov in s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Uprava je odgovorna za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje in ohranjanje vrednosti premoženja družbe DARS in za preprečevanje in odkrivanje prevar ter drugih nepravilnosti oziroma nezakonnosti.

Celje, 17. 8. 2021

mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

mag. Romana Fišer
članica uprave

dr. Peter Gašperšič
član uprave

Boštjan Rigler
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/
delavski direktor

I.1 Podatki o družbi

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
KRATICA	DARS d.d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje Telefon: (03) 426-40-71 Telefaks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana Telefon: (01) 300-99-00 Telefaks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si , www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.086.559.144,07 EUR
ŠT. IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljevanju SDH). DARS pri svojem poslovanju upošteva sprejeti Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Kodeks upravljanja javnih delniških družb ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS, odplačna.

I.2 Ključni poslovni podatki

Ključni poslovni podatki v EUR	I-VI 2021	I-VI 2020	Indeks 2021/2020
Prihodki	218.806.559	187.916.676	116
Odhodki	164.609.311	152.860.063	108
Čisti prihodki od prodaje	208.036.225	179.671.746	116
Prihodki iz poslovanja	217.857.088	187.550.313	116
Poslovni odhodki	148.282.396	133.945.960	111
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	69.574.692	53.604.353	130
EBITDA	173.667.970	145.652.015	119
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	43.899.770	28.395.856	155
	30. 6. 2021	30. 6. 2020	Indeks 2021/2020
Sredstva	5.139.430.042	5.283.607.361	97
Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144	100
Kapital	2.970.290.738	2.891.084.931	103
KAZALNIKI			
EBITDA v čistih prihodkih od prodaje	83,48 %	81,07 %	103
ROE ¹	2,98 %	1,97 %	151
	Leto 2021	Leto 2020	Indeks 2021/2020
Število zaposlenih			
Na dan 30. 6.	1.258	1.254	100

Poudarki poslovanja

Družba DARS je v obdobju od januarja do junija 2021 dosegla naslednje rezultate:

- Družba DARS je v prvem polletju leta 2021 ustvarila 217,9 milijona evrov poslovnih prihodkov, kar je za 30,3 milijona evrov več kot v enakem obdobju lani.
- Čisti prihodki od prodaje so dosegli 208 milijona evrov, kar je za 16 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.
- Družba DARS je v prvem polletju 2021 prodala več kot 2,5 milijona vinjet z letnico 2021, kar je nekoliko več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodaja je še vedno precej nižja kot leta 2019, torej v časih pred epidemijo covid-19, ki je izrazito vplivala na potniški promet in turizem.
- Število tovornih vozil na avtocestah in hitrih cestah se povečuje in je v prvem polletju 2021 preseгло raven iz let 2019 in 2020. Tovorni promet tudi sicer prinaša več prihodkov od cestnine kot vinjete.
- Poslovni odhodki družbe DARS so znašali 148,3 milijona evrov in so bili višji za 11 % glede na enako obdobje lani.
- Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je v obdobju od januarja do junija 2021 dosegel 69,6 milijona evrov, kar je za 30 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.
- Dobiček iz poslovanja pred obrestmi, amortizacijo in davki (EBITDA) je dosegel 173,7 milijona evrov, kar je za 19 % več kot v prvem polletju leta 2020.

EBITDA marža predstavlja 83 odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje.

¹ čisti dobiček, preračunan na celo leto / povprečno stanje lastniškega kapitala v obdobju.

- Po obračunu davka iz dobička je družba DARS prvo polletje leta 2021 zaključila s čistim dobičkom v višini 43,9 milijona evrov, kar je za 55 % oziroma za 15,5 milijona evrov več, kot v enakem obdobju leta 2020.
- Družba DARS je skladno s sprejetimi ukrepi Vlade RS izvajala vse aktivnosti za izvajanje dejavnosti v obstoječih razmerah ob razglasitvi epidemije covid-19 ter se je organizacijsko in izvedbeno prilagodila na spremenjene razmere poslovanja. Družba je vse aktivnosti tekoče analizirala in vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.
- Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.3 Poslovna tveganja

V družbi DARS se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik poslovnega uspeha družbe, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in uspešnosti njihovega upravljanja.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj v letu 2020 in prvi polovici leta 2021. Upravljanje tveganj v družbi DARS izvajamo v treh obrambnih linijah. Na prvi obrambni liniji je poslovodstvo, ki je odgovorno za vzpostavitev in uspešno delovanje notranjih kontrol ter izvajanje postopkov obvladovanja na dnevni ravni. Naloga poslovodstva je prepoznavanje in ocenjevanje tveganj, kot tudi opredelitev ustreznega odziva na tveganja – skladno s cilji organizacije. Druga obrambna linija vključuje tiste funkcije, ki izvajajo nadzor nad poslovnimi procesi in tveganji (kakovost, računovodske kontrole, fizično varovanje in podobne kontrole itd.). Zaposleni na omenjenih funkcijah, kot lastniki tveganj, so odgovorni za pravilno vpeljavo sistema obvladovanja tveganj. Spodbujajo se opredeljevanje izpostavljenosti posameznim tveganjem in spremljanje uvajanja postopkov za obvladovanje tveganj ter razvijanje sistema poročanja o tveganjih. Tretjo obrambno linijo predstavlja notranje revidiranje. Skladno s sprejeto Strategijo družbe DARS se spreminjajo oz. dopolnjujejo operativni cilji, ki podpirajo strateške cilje in na njihovi osnovi so prepoznana tudi strateška tveganja. Sistem tekoče preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila tveganja, ki jim je DARS izpostavljen, pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana.

Konec leta 2020 smo sprejeli nov dokument »Upravljanje s tveganji« v katerem je določena politika upravljanja tveganj, pristojnosti in odgovornosti v procesu ugotavljanja, merjenja in obvladovanja tveganj, metodologija ocenjevanja tveganj in ukrepi za zmanjševanje tveganj na sprejemljivo raven, notranje kontrole in drugo. Tveganja za vsako organizacijsko enoto so razvrščena po naslednjih vidikih tveganj: strateška, finančna, koruptivna, tveganja neuskajenosti z zakonodajnimi zahtevami, operativna, organizacijska, okoljska in energetska ter informacijska. Politika upravljanja tveganj je izjava o celovitih namerah in usmeritvi družbe v zvezi z obvladovanjem tveganj. Zaposleni se zavedamo, da učinkovitost upravljanja tveganj nevtralizira grožnje za doseganje ciljev, ki izhajajo iz zunanjega in notranjega poslovnega okolja. S sistemom upravljanja s tveganji zagotavljamo, da so ključna tveganja pravočasno prepoznana, ocenjena in obvladovana. Tveganja ogrožajo zastavljene strateške, operativne in izvedbene cilje. V poslovnih procesih nastajajo različne vrste tveganj, ki jih morajo odgovorne osebe procesov pravočasno prepoznati in ustrezno obvladovati.

Merljivi cilji na področju upravljanja tveganj so:

- štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled ter po potrebi dopolnitev registra tveganj in ukrepov z namenom obvladovanja tveganj na oziroma pod sprejemljivo raven;
- štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled uspešnosti uvedenih ukrepov;
- štirikrat letno zasedanje Sveta za upravljanje tveganj in posredovanje predloga registra tveganj v potrditev upravi družbe.

Metodologija, ki jo uporabljamo v družbi DARS za vrednotenje tveganj je obrazložena v nadaljevanju in je razvidna tudi s slike v nadaljevanju. Verjetnosti nastanka ocenjujemo s petstopenjsko lestvico: zelo neverjetno (10–20 let), precej neverjetno (5–10 let), srednje verjetno (1–5 let), precej verjetno (1 mesec do 1 leto), zelo verjetno (1 dan do 1 mesec), posledice tveganja so izražene bodisi vrednostno s petstopenjsko lestvico vrednosti (manj od 10.000 EUR, 10.000 EUR do 100.000 EUR, 100.000 EUR do 1 milijon, 1 milijon do 10 milijonov, več kot 10 milijonov) bodisi polkakovostno z ocenami 1–5 (nizke, zmerne, srednje visoke, visoke in zelo visoke).

Tveganja smo prepoznavali s pomočjo strateških in operativnih ciljev, ki so na najvišjem nivoju začrtani v strategiji družbe DARS 2021–2025, na nižjih nivojih pa glede na izvedbene cilje, ki so začrtani v okviru posameznega procesa. V letu 2020 se je spremenila sestava Sveta za upravljanje s tveganji. Ključno vodilo članov sveta za upravljanje je bilo, da se poudari zavedanje pomembnosti Registra tveganj ter predvsem medsebojnega sodelovanja, priprave ukrepov za zmanjševanje tveganj ter spremljanju uspešnosti uvedenih ukrepov. Svet za upravljanje s tveganji je ustrezen poudarek namenil tudi temu, da so bila koruptivna tveganja in tveganja, ki se nanašajo na neuskajenosti z zakonodajnimi zahtevami, prepoznana in ocenjena s strani lastnikov tveganj v vseh organizacijskih enotah.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega delovanja in poslovanja, zato smo ponosni na uspešno nadgradnjo ter izboljševanje upravljanja tveganj. Na področju upravljanja tveganj so bile v letu 2020 uvedene izboljšave in sodobni pristopi na področju registra tveganj. Uvedena je bila nova sodobnejša vizualna oblika registra tveganj s prikazom stopnje realizacije ukrepov po posameznih organizacijskih enotah, ki so določeni z namenom zmanjševanja tveganj na oziroma pod sprejemljivo raven, lastniki tveganj pa tako tudi lažje tekoče in redno prepoznavajo in upravljajo tveganja. Register tveganj je bil dopolnjen tudi z roki realizacije, dodatnimi ukrepi in uspešnostjo uvedenih ukrepov ter usklajen s spremembo organiziranosti družbe. V novem registru tveganj lastniki tveganj prepoznavajo in upravljajo tveganja, ki se nanašajo tudi na druga področja kot so: skladnost poslovanja oziroma usklajenost in izpolnitev relevantnih zakonodajnih zahtev, prevare, goljufije in korupcija.

Prepoznana tveganja, ki smo jim namenili posebno pozornost, so:

- pandemija,
- omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj,
- naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad prihodka pri delovanju sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo,
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj,
- tveganje prihodkov,
- izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija) in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih,
- skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu ter
- varovanje okolja.

Pandemija

V družbi DARS permanentno pozorno spremljamo širjenje koronavirusa že vse od njegovega pojava v EU ter sproti sprejemamo potrebne in ustrezne ukrepe na ravni organizacije dela, s ciljem zagotovitve neprekinjenega ter optimalnega poslovanja. Osrednji fokus uprave in koordinacijske skupine za koronavirus je skrb za varnost in zdravje zaposlenih ter uporabnikov avtocest in hitrih cest.

Uprava DARS in pristojne strokovne službe so pred razglasitvijo epidemije koronavirusne bolezni v RS začele obveščati in opozarjati na obnašanje in ravnanje zaposlenih ter na preventivne ukrepe v družbi glede pojava koronavirusa. Družba je pripravila Akcijski načrt, ki opredeljuje preventivne ukrepe in postopke za izvajanje delovnih procesov, izvajanje poslovnih aktivnosti v delovnem okolju in zunaj njega ter ukrepe strokovnih služb DARS za zagotovitev izvajanja Akcijskega načrta. Izvajanje le-tega se prilagaja potrebam in razmeram v delovnih okoljih oz. aktualnim poslovnim procesom.

Družba DARS se je ob razglasitvi epidemije koronavirusne bolezni v Sloveniji aktivno vključila v sistem delovanja Kriznega štaba RS in Štaba Civilne zaščite RS. Uvedli smo dnevno spremljanje stanja obolevnosti in zagotovili, da je družba tudi preko zime poslovala nemoteno.

Prav tako je uprava družbe pristopila k oceni ekonomskih posledic zaradi pandemije in za nadzorni svet pripravila Poročilo o predvidenem vplivu trenutnega stanja povezanega s covid-19 na poslovanje družbe DARS. Na podlagi javno dostopnih informacij je uprava družbe obravnavala številne resne, vendar verjetne scenarije v zvezi s potencialnim razvojem izbruha in pričakovanim vplivom na družbo in gospodarsko okolje, v katerem družba deluje, vključno z ukrepi, ki jih je slovenska vlada že sprejela. Vsa potrebna redna dela se opravljajo prilagojeno glede na razmere. Glede na nihanja stanja obolevnosti v družbi prilagajamo izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja. Trenutno se stanje umirja, zaradi česar smo že pričeli z uravnoveženim popuščanjem ukrepov in z mehkim prehodom v normalno stanje. V družbi DARS obvladujemo finančni položaj, zato zaradi koronavirusa izpolnjevanje finančnih obveznosti zagotovo ni in ne bo ogroženo. Dobra likvidnostna situacija nam omogoča redno servisiranje dolgov. Prav tako zaradi zadostne finančne sposobnosti ni in ne bo ogroženo izpolnjevanje finančnih zavez.

Družba vse aktivnosti tekoče analizira in je že vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

Sprejeti ukrepi zaradi epidemije virusa covid-19 imajo vpliv na poslovni rezultat družbe, vendar družba v trenutnih okoliščinah posluje stabilno in razpolaga z zadostnimi finančnimi sredstvi za redno odplačevanje dolgov in ostalih obveznosti. Vsled navedenega ocenjujemo, da likvidnostno tveganje v naslednjih 12 mesecih ne bo veliko, kar pomeni, da bo družba še naprej poslovala nemoteno. Z vzdrževanjem ustrezne likvidnostne rezerve v obliki depozitov in dolgoročnih kreditnih linij zagotavljamo visoko raven likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti.

Menimo, da smo kot poslovodstvo sprejeli vse razumne ukrepe za pripravo vseh scenarijev, načine nenehnega ocenjevanja stanja in spremljanje učinkov sprejetih ukrepov. Zaradi učinkovitega obvladovanja različnih tveganj, povezanih s pojavom koronavirusa in tako pripravljenih načrtov ukrepanja bo poslovanje družbe, v obdobju naslednjih 12 mesecev od datuma poročanja, potekalo nemoteno.

Omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj

Za zagotavljanje in ustrezno razporeditev sredstev za obnove avtocestne infrastrukture je oddelek za cestno infrastrukturo v sodelovanju z oddelkom za obnove, ponovno pripravil Plan ukrepov za triletno obdobje (2021-2023), ki temelji na ugotovitvah spremljanja stanja infrastrukture, analizah ekspertnega sistema, analizah strokovnih skupin in na strokovnih ocenah vrednosti predlaganih ukrepov ter predstavlja izhodišča za ustrezno načrtovanje investicijskih obnovitvenih del. V dokumentu so k vsem predvidenim ukrepom v naslednjih treh letih dodane okvirne vrednosti del predvsem z namenom, da so ustrezne službe prehodno seznanjene s predvidenimi potrebami po zagotavljanju finančnih sredstev za vlaganja v obstoječo infrastrukturo. Pristojne službe morajo načrtovanje potrebnih sredstev za investicijska vlaganja na obstoječi infrastrukturi prilagoditi potrebam, izraženim v navedenem dokumentu.

Vsako leto smo priča nepredvidenim dogodkom (pandemija, potres, žled, burja v kombinaciji z nanosom snega, poplave, itd.), ki lahko oslabijo naše delovanje ter ogrozijo prometno varnost zaposlenih in uporabnikov. Zato moramo z uvajanjem sodobnih sistemov zagotavljati najvišjo stopnjo spremljanja stanja infrastrukture in prometne varnosti uporabnikov.

Poseben poudarek je potreben na razvoju digitalizacije cest. Digitalizacija avtocest pelje po poti zahtevnega preoblikovanja, ki vključuje mobilnostne, tehnološke in infrastrukturne spremembe. Avtocesta s tem postaja del digitalne preobrazbe družbe. Za doseg tega cilja je treba izvesti digitalizacijo tako na infrastrukturi, sistemski in upravljavski ravni, za katero moramo zagotavljati sklenitev celotnega kroga podatkov, ki jih generirajo senzorska omrežja. V tem smislu je treba vpeljevati nove sisteme detektiranja prometa, zagotavljanja zadostnih kapacitet za prenos in izmenjavo informacij, obvladovati ogromne količine podatkov in pripraviti ustrezna programska okolja za takšno izvedbo.

Vlaganja v razvoj so potrebna tudi na področju vzdrževanja, kjer se soočamo z vedno večjimi zahtevami z vidika pretočnosti avtocest, torej pri izvajanju del rednega vzdrževanja z minimalnimi motnjami v prometu. Zato so potrebna vlaganja v razvoj novih tehnologij tako letnega kot zimskega vzdrževanja AC / HC, kjer so ključna vlaganja v potrebno mehanizacijo in opremo avtocestnih baz z izpostavami.

Tudi v času pandemije je osnovno poslanstvo DARS, da so avtoceste prevozne brez omejitev, kar pa se posledično lahko zagotavlja le na način, da redno dobavljamo, vzdržujemo in nadgrajujemo mehanizacijo in opremo.

Naraščanje števila nesreč oziroma padec stopnje varnosti

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma izboljšamo prometno varnost, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Na področju prometne varnosti moramo spoštovati zahteve domače zakonodaje in tudi obveznosti evropskih predpisov. Na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področja prometne varnosti, uporabe naprednih IT-tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. Pri projektih smo posebej pozorni na:

- projektne rešitve, s katerimi izboljšujemo prepustnost cest in zmanjšujemo število konfliktnih točk;
- dobro kondicijo cestne infrastrukture, ki je pogoj za varno vožnjo (optimalno vozišče, vidnost talnih označb in prometnih znakov);

- uporabo opreme cest, ki v primeru napake voznika zagotavlja milejše posledice in s tem zmanjšuje število mrtvih ali poškodovanih;
- pripravo predlogov sprememb in dopolnitev zakonskih in podzakonskih predpisov, ki omogočajo uvajanje sodobnejših prometno tehničnih rešitev in uporabo učinkovitejše opreme cest.

Vse navedeno ob spremljanju novosti v tujini in učinkoviti izrabi domačega znanja zagotavlja pogoje za izboljšanje prometne varnosti. V celotnem konceptu načrtovanja in gradnje novih odsekov, obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajamo iz nadzornih centrov predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter nudenje informacij uporabnikom. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti. Pri tem je zelo pomembno krizno komuniciranje ob izrednih dogodkih.

Prometna varnost se je v letu 2020 sicer izboljšala, vendar je to predvsem posledica upada prometa zaradi pandemije. Promet se vztrajno povečuje in je do konca julija dosegel raven iz leta 2019, kar pomeni, da so ponovno vzpostavljeni pogoji, zaradi katerih je stanje varnosti v preteklih letih slabše kot v letu 2020. Policija je seznanjena s podatki o gibanju prometa in o povečanem številu kršitev v visokih hitrostnih razredih (nad 180 km/h). Pričakujemo, da bo večjo prometno varnost na avtocestah zagotovila tudi avtocestna policija, ki je z operativnim delovanjem pričela v juniju 2021.

Policija je konec leta 2020 podpisala dogovor za vzpostavitev sistemov sekcijskega merjenja hitrosti. V letu 2021 bomo izpeljali postopek javnega naročila in izbire izvajalca. Stroški vzpostavitve sistemov pa bodo nastali šele po tem, ko bo izvajalec pridobil vse potrebne dokumente za delovanje sistemov, za kar bo predvidoma potrebnih vsaj šest do devet mesecev. Večja finančna sredstva bodo za to potrebna v letu 2022, 2023 in 2024.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito proučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske načrte dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj ter od izbranih izvajalcev zahtevamo ustrezne reference. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe ves življenjski cikel, od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, npr. garancije, in so dolžni opozoriti, da se le-ti tekoče obnavljajo. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Vse projekte v vseh fazah izvajamo na način vključevanja inženirja, ki skrbi za celovito vodenje posameznega projekta. Pri nabavi strateških materialov (sol, nafta itd.) se teži k temu, da imamo vedno na voljo rezervnega dobavitelja. Za dobavo posipnih materialov je za vsak tip soli sklenjena svoja pogodba, za nabavo dizelskega goriva v interne črpalke, pa je sklenjen okvirni sporazum z več dobavitelji.

Izpad prihodka pri delovanju sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo

Po uspešni uvedbi sistema v letu 2018, smo v poročevalskem obdobju izvajali aktivnosti za odpravo pomanjkljivosti, uvajali spremembe/nadgradnje sistema za izboljšanje uporabniške izkušnje in spremembe za izboljšave na sistemski ravni.

Izvedli smo pregled doseganja ravni storitve sistema za zadnji kvartal tretjega leta delovanja sistema in prvi kvartal četrtega leta delovanja sistema. Z zbiranjem podatkov o delovanju sistema in v okviru izvajanja lastnega metodološkega modela ocenjevanja ravni storitev, razvitega v sodelovanju z nadzornikom kakovosti, izračunavamo in nadzorujemo ravni storitev, ki jih je dosegel sistem. Dosežena raven storitev vpliva na plačilo pogodbene vrednosti izvajalcu iz naslova tehničnega delovanja in učinkovitosti sistema; plačilo pogodbene vrednosti je odvisno od elementov, vezanih na doseganje ravni kakovosti, ki jo mora izvajalec dosegati v obdobju operativnega delovanja. Z ugotavljanjem ravni storitev vplivamo na dvig kakovosti delovanja sistema in posredno omejujemo/zmanjšujemo tveganja iz naslova prihodkov pobrane cestnine za vozila nad 3,5 t največje dovoljene mase, ki je največji in najpomembnejši vir prihodka družbe. Prevezeli smo podatkovno skladišče, v katerega se

bodo prenašali podatki iz izvornih informacijskih sistemov, ki so potrebni za cestninjenje, s pomočjo katerega bo naročnik izvajal analize, namenjene celovitem spremljanju in nadzoru nad delovanjem DarsGo sistema.

Z izvajalcem izvajamo redne sestanke za pregled in spremljanje delovanja sistema, z upravljanjem incidentov evidentiramo odmike v delovanju sistema, ki jih izvajalec praviloma v pričakovanih rokih in s predvidenimi postopki odpravlja oziroma izboljšuje. S kontrolnimi metodami, neodvisnimi od izvajalca, se redno spremlja učinkovitost delovanja sistema, analizirajo se odmiki in izvajajo ustrezni ukrepi. Vzpostavljena sta sistem upravljanja varovanja informacij (SUVI) in sistem upravljanja neprekinjenega poslovanja (SUNP) za zagotovitev delovanja sistema 24/7. V sklopu tega so se izvajale aktivnosti za namen varovanja informacij in neprekinjenega poslovanja (periodični varnostni pregledi, izboljšave za zagotavljanje varnosti). Redno spremljamo in uvajamo vse zakonodajne spremembe. V poročevalskem obdobju je bila izvedena zunanja presoja sistema ISO na področju DarsGo, vodstveni pregled sistema SUVI in SUNP, izvedeni nekateri ukrepi vodstvenega pregleda in vaja neprekinjenega poslovanja. V poročevalskem obdobju je sistem deloval stabilno in zagotavljal predvideno dosegljivost programskih rešitev v uporabi. Z ohranjanjem visoke razpoložljivosti tehnologije, načeli projektnega vodenja in varnostno politiko so se tveganja ohranjala v mejah obvladljivosti. S stalnim spremljanjem in nadzorovanjem predvidenih aktivnosti izvajalca, potrebnih za delovanje sistema DarsGo in ustreznim upravljanjem procesov izboljšujemo delovanje sistema ter skrbimo za uspešno in učinkovito reševanje operativnih težav/problemov uporabnikov, s čimer zagotavljamo stalni razvoj in izboljšave na področju celotnega sistema DarsGo.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja IT sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavljen imamo sistem neprekinjenega delovanja dela informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) ter uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Poleg notranjih in zunanjih presoj sistema kakovosti po pridobljenih certifikatih kakovosti ISO27001 in ISO9001, uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije kot eno izmed metod prepoznavanja groženj. Prepoznane grožnje, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture, obvladujemo z vzdrževanjem ocene tveganj s področja informacijske varnosti, rednim vzdrževanjem sistemov, rednim izvajanjem varnostnega kopiranja, vzpostavljenimi protipožarnimi zidovi in protivirusnimi programi, nadgradnjami programske in strojne opreme, posodabljanjem varnostnih politik, ozaveščanjem uporabnikov o informacijski varnosti, predvsem pa z izvajanjem jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Na ključnih sistemih je vzpostavljen sistem vzdrževanja 24/7/365 s strani pogodbenih izvajalcev ter uveden monitoring in ažurno obveščanje in beleženje vseh incidentov in izpadov.

Ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj

Tveganje ekonomske upravičenosti investicijskih vlaganj v družbi DARS obvladujemo z različnimi kontrolnimi mehanizmi. Za preverjanje ekonomske upravičenosti ukrepov na cestni infrastrukturi že več let uporabljamo ekspertni sistem PMS DARS, za manjše investicije pa izvajamo še strokovne ekonomske presoje s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V prvi fazi preverjamo predvsem funkcionalnost posameznih elementov infrastrukture in varnost za uporabnike avtocest, v nadaljevanju pa še trajnost in stopnjo poškodovanosti. V letu 2020 smo zaključili v letu 2017 začeti projekt uvedbe ekspertnega sistema gospodarjenja s premostitvenimi objekti – BMS DARS, za katerega načrtujemo uporabo od vključno leta 2021 naprej.

Za projekte, vezane na energetske učinkovitost podjetja, pripravljamo analize stroškov in koristi, ki predstavljajo podlago za odločanje o implementaciji posameznega ukrepa, za ITS sisteme se v prvi vrsti preverja upravičenost z vidika varnosti za uporabnike avtocest, pri obnovah in vlaganjih v elektro-strojno opremo predorov pa se upošteva več različnih vidikov, ki so vključeni v program dolgoročnega planiranja obnov elektro-strojne opreme v predorih.

Za potrebe obvladovanja tveganj upravičenosti investicijskih vlaganj v mehanizacijo je bila v letu 2017 opravljena celovita analiza vse mehanizacije in opreme ter pripravljen srednjeročni načrt vlaganj v obnovo le-te za obdobje 2018–2022. Investicije v nove odseke HC in AC pa so v vseh fazah projekta načrtovane na način izdelave PZI ali

IZ, med izdelavo projektne dokumentacije DGD in PZI pa tudi z izdelanim Investicijskim programom, ki ga obravnava komisija v okviru DARS, potrdi uprava družbe, v nadaljevanju pa je posredovan tudi na Komisijo za obravnavo in potrjevanje investicijske dokumentacije, ki deluje v okviru Ministrstva za infrastrukturo. Predlagano je, da se pri presoji investicij v nove odseke kot posebno fazo tega postopka doda izračun učinka nove investicije na zvišanje letnih stroškov cestninskih cest po sprejeti metodologiji in na ta način oceni pritisk načrtovane investicije na zvišanje cestnine. To naj bo input tako za projektno dokumentacijo kot tudi za pogovore z lastnikom in MZI glede prihodnjih sprememb cestnine.

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s spremljanjem podatkov in pripravo čim realnejših napovedi prihodkov, ugotavljanjem odstopanj od poslovnega načrta ter z načrtovanjem ukrepov, ki bodo morebitno vrzel premostili. Izvaja se izračun stroškov cestninskih cest in najvišje dopustne višine cestnine, skladno z veljavno metodologijo.

Zaradi pandemije covid-19 smo v letu 2020 beležili oster padec prihodkov iz naslova cestninjena, na prihodke pa pandemija vpliva tudi v letu 2021.

Spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora potrditi Ministrstvo za infrastrukturo. Družba DARS poskuša predhodno te spremembe uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS, zato je pomembno vseskozi ostajati v dobrih partnerskih odnosih z njimi.

Prihodki iz naslova cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t se konstantno zmanjšujejo, če ostaja cestnina na prevožen kilometer nespremenjena, in sicer zaradi posodabljanja voznega parka, saj vozila z višjim emisijskim razredom EURO plačujejo nižjo cestnino. S 1. 9. 2020 so bili na predlog DARS ukinjeni rabati pri odloženem plačevanju cestnine. S 1. 1. 2021 se je podražila cestnina za uporabo cestnega predora Karavanke za vozila z NDM do 3,5 t za 1,6 %. Pobude, podane s strani DARS v letu 2020 in 2021 za indeksacijo cestnine na omrežju cestninskih cest in cen vinjet, zaenkrat še niso bile sprejete.

S 1. 12. 2021 se skladno z vladnimi načrti predvideva uvedba elektronske vinjete. Letna vinjeta bo veljala 365 dni od dneva nakupa, kar pomeni izpad prihodka v primerjavi z dosedanjim sistemom veljavnosti letnih vinjet (do 31. 1.).

Družba DARS je aktivno sodelovala pri oblikovanju in presoji predloga novele direktive o evrovinjeti (1999/62/ES) tekom sprejemanja predloga na delovnih telesih EU. Svoje predloge smo posredovali pristojnemu ministrstvu ter združenju avtocestnih upravljalcev ASECAP. Direktivo mora pred uveljavitvijo še sprejeti EP na plenarnem zasedanju in Svet EU, oboje se pričakuje še v tem letu. Nova tveganja, ki jih direktiva prinaša, so obvezna cenovna razmerja pri letnih in kratkoročnih vinjetah, obvezna uvedba dnevne vinjete, razlikovanje višine cestnine glede na izpuste CO₂, obvezna uvedba pristojbine za zunanje stroške onesnaževanja zraka in hrupa, možnost, da se cestninske prihodke investira v prometnem sektorju, vendar izven avtocestnega omrežja ter možnost oprostitev in znižanj cestnine za dele omrežja in nove kategorije vozil. Potem, ko bo po prehodnem obdobju obvezno upoštevanje predpisanih razmerij med ceno letne in kratkoročnih vinjet, bo v izogib občutnemu zmanjšanju prihodkov (do 50 mio EUR na letni ravni) treba podražiti letno vinjeto (do 40 EUR). Poleg tega bo sprejem novele direktive vplival na porast stroškov razvoja sistema DarsGo in porast stroškov cestninskega nadzora.

Izguba kompetentnega oziroma ključnega kadra (nezaželena fluktuacija), porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih

Tveganje izgube kompetentnega oz. ključnega kadra v družbi DARS in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih obvladujemo z oblikovanjem ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja, kar predstavlja naš strateški cilj. S tem namenom je bila pripravljena Strategija upravljanja s kadri 2020, ki opredeljuje konkretne aktivnosti, s katerimi kot organizacija delujemo na področju razvoja kadrov in s tem zmanjšujemo prepoznana kadrovska tveganja.

V letu 2020 smo pristopili k identifikaciji ključnih delovnih mest in ključnih kadrov ter pripravili temelje za izvajanje politike nasledstev. Slednje poleg pravočasnega zagotavljanja strokovnih in kompetentnih naslednikov na ključnih delovnih mestih predstavlja tudi pomemben element mogočega kariernega razvoja zaposlenih ter izgradnje zavzetosti zaposlenih, kar zmanjšuje tveganje neželene fluktuacije.

V polletju 2021 so uvedeni in so v teku razvojni letni pogovori s ključnimi kadri, na osnovi katerih se bodo pripravili individualni razvojni načrti. Zaposlenim je omogočena udeležba na različnih usposabljanjih v on-line obliki, večji poudarek v tem obdobju pa je na usposabljanju vodij, za katere je bilo izvedeno usposabljanje iz ocenjevanja delovne uspešnosti ter organiziran coaching za direktorje in vodje služb. Poleg navedenega praviloma na 2 meseca izhaja tudi bilten Vodja DARS. Pandemija covid-19 je poslovanje organizacij v velikem obsegu prestavila v digitalno območje, kar predstavlja velik izziv pri osvajanju potrebnih znanj za uspešno delo s sodobnimi informacijskimi orodji. V ta namen smo v tem obdobju pristopili k merjenju digitalnih kompetenc zaposlenih in da zaposlene na osnovi rezultatov merjenja ciljno usposabljammo ter izboljšamo njihove veščine za delo z digitalnimi orodji. Izvedeno je bilo usposabljanje vodij za oceno potrebnih digitalnih kompetenc zaposlenih ter s strani vodij pripravljena ocena kompetenc.

Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V leto 2021 smo vstopili z epidemijo koronavirusa, ki je pojenjala šele pred poletjem. Zato smo v prvem polletju največ aktivnosti na področju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu namenili izvajanju ukrepov za preprečitev širjenja virusa med našimi sodelavci. Delavci, ki so lahko opravljali delo od doma, so v času epidemije prihajali na delo v službo le v primeru nujno potrebnih del, katerih od doma niso mogli opraviti. Vzdrževalci in delavci v področju cestninjenja so opravljali delo v stalnih ekipah (mehurčkih). Organizirane smo imeli tudi ekipe za strateško rezervo, delavci so se izmenjevali na delu in čakanju na delo.

Večina sestankov in usposabljanj se je med epidemijo odvijala daljinsko po elektronskih medijih. Pred sestanki v fizični obliki pa smo zagotovili preventivno testiranje s hitrimi antigenski testi. Ker je bilo s časom potreb po sestankih vse več, smo uvedli redno 2x tedensko testiranje v upravni zgradbi na Dunajski. Služba za varnost in zdravje pri delu je v ob vsaki okužbi delavca v sodelovanju z vodjem organizacijske enote opravila epidemiološko raziskavo in napotila delavce, ki so bili v visoko rizičnem tesnem stiku z okuženim, v karanteno. Če delavec v karanteni ni mogel opravljati dela od doma, smo izvedli tudi postopek za pridobitev potrdila o karanteni (po predhodni odobritvi zdravnice medicine dela) in v nadaljevanju tudi vložili vlogo za izplačilo nadomestila. Testiranje s hitrimi antigenski testi smo opravili tudi v primerih, ko se je v posamezni enoti v kratkem obdobju okužilo več delavcev, ali ko ni bilo možno ugotoviti vseh visoko rizičnih tesnih stikov. Kadar je bil posameznik na hitrem testiranju pozitiven, smo ga napotili domov z navodilom, da kontaktira svojo osebno zdravnico.

Delavce smo tedensko obveščali o številu okuženih v naši družbi in jih opozarjali na upoštevanje preventivnih ukrepov. V januarju smo pripravili tudi krajšo video predstavitev o koronavirusu, potrebnih preventivnih ukrepih, ukrepanju ob sumu okužbe in jih opozorili na pomen cepljenja za zaustavitev pandemije. Ob tem smo jih pozvali, da se prijavijo za cepljenje pri svojem osebnem zdravniku. Ker smo pričakovali, da bo Vlada RS Dars uvrstila med upravljalce kritične infrastrukture, ki je bila v Nacionalni strategiji za cepljenje proti covid-19 uvrščena med prednostne skupine, smo delavce povabili, da se prijavijo na cepljenje v naši organizaciji. Prejeli smo 440 prijav, na žalost pa v Dars v kritično infrastrukturo ni bil uvrščen. Zato smo se povezali z lokalnimi cepilnimi centri, kjer pa so lahko opravili cepljenje šele, ko je bilo to sproščeno za vse. Do tedaj se je cepilo že kar veliko naših sodelavcev v prednostnih skupinah kroničnih bolnikov, starejših od 60 let in starejših od 50 let, nekaj pa jih je covid-19 tudi prebolelo (vse skupaj od začetka epidemije cca 280) in se 6 mesecev ne more cepit. Tako se je v organizaciji službe za varnost in zdravje pri delu v devetih cepilnih centrih v začetku maja cepilo 260 zaposlenih.

V maju se je število odsotnih zaradi covid-19 zmanjšalo, skoraj polovica delavcev je bolezen do tedaj že prebolela ali so bili cepljeni. Tako so bili izpolnjeni minimalni pogoji za delo v večjih skupinah in izvedbi aktivnosti katerih v času epidemije ni bilo moč izvajati. Delavci službe za varnost in zdravje pri delu smo v garažah za tovorna vozila (sejne sobe in jedilnice premajhne) ob upoštevanju varnostne razdalje, nošenju mask in stalnem prezračevanju pričeli z izvajanjem usposabljanj in predpisanih obdobjnih preizkusov vzdrževalcev za varno delo. V času dopustov smo z usposabljanji prekinili, izvajamo nadzor in opozarjanje delavcev na varno delo na terenu, z usposabljanji bomo nadaljevali jeseni.

Varovanje okolja

DARS je kot upravljevec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe že v preteklih letih vzpostavil sistem ravnanja z okoljem in v letu 2017 sistem upravljanja energije, s katerima dosledno uresničuje politiko varovanja okolja in upravljanja energije na vseh področjih svojega delovanja.

Strategija DARS 2021–2025 vključuje operativne cilje, ki se nanašajo na okoljsko energetske vidike in posledično ukrepe za zmanjševanje okoljskih tveganj. V letu 2020 smo sistem vodenja neprestano izboljševali tako z realizacijo ukrepov z namenom zmanjševanja okoljskih vplivov in vidikov, kot dopolnitvijo novih ter optimizacijo obstoječih okoljsko-energetskih ciljev in programov. Njihovo realizacijo spremljamo v okviru sistema uravnoteženih kazalnikov (BSC- Balanced Scorecard) ter letnega vodstvenega pregleda družbe. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov in vidikov ob upoštevanju faz življenjskega cikla storitve, ki so posledično opredeljeni v registru okoljskih vidikov. Rdeča nit sistema upravljanja z energijo so energetske pregledi, ki se izvajajo v skladu z zakonodajnimi zahtevami ter potrebami družbe. Na njihovi osnovi ukrepi z namero zmanjšanja rabe energije in posledično zmanjševanju posrednih in neposrednih vplivov na okolje.

Tveganja, ki se nanašajo na pravočasno spremljanje in udejanjanje zakonodajnih zahtev v praksi zmanjšujemo z ukrepi s strani imenovanih odgovornih oseb, ki pokrivajo področje dela, na katero se zakonodajna sprememba nanaša, kar pomeni od prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor, do novogradenj in obnov, upravljanja, cestninjenja in vzdrževanja.

Okoljska tveganja, med katera uvrščamo tveganje ravnanja z odpadki s posebnim poudarkom na nevarnih odpadkih, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja, postajajo čedalje pomembnejša. Nadaljevale so se že v preteklosti začete aktivnosti z namenom varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja izraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato se trudimo zmanjševati tveganja za njihov nastanek, če pa vseeno pride do nesreče, je treba ukrepati ustrezno hitro in učinkovito, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. V ta namen informiramo in usposabljam vse zaposlene na tovrstnih delovnih mestih, da bodo v dani situaciji v smislu varstva okolja hitri in učinkoviti.

Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z usposabljanjem za hitro, pravilno in učinkovito ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje in redno vzdrževanje zadrževalnih bazenov z namenom nemotenega obratovanja ter izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode s cest (LPOM), pa tudi z zbiranjem, sortiranjem in nadzorovanim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih, smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč. Ob pojavu pandemije covid-19 lahko pričakujemo povečanje količin nastalih odpadnih zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in mask, ki se odlagajo med mešane komunalne odpadke, ter povečanje količin nastale odpadne embalaže alkoholnih razkužil, ki se odlaga med odpadno embalažo. V letu 2021 lahko na ravni celotne družbe pričakujemo manjšo količino zbranih frakcij komunalnih odpadkov, in sicer zaradi dolgotrajne odsotnosti zaposlenih z dela ter predvsem zaradi upada prometa in nadzorovanega ustavljanja tovornih vozil, s čimer je povezano zaprtje malih počivališč. Predvidevamo, da obstoječa komunalna infrastruktura zagotavlja zadostne kapacitete za zbiranje komunalnih odpadkov, zato trenutno ni izkazanih potreb po dodatnih zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov.

DARS načrtuje izvedbo protihrupnih ukrepov na podlagi rezultatov izvedenih obratovalnih monitoringov hrupa. Ukrepi so načrtovani tako, da zajamejo območja z večjim številom preobremenjenih stavb oz. prebivalcev ter območja posameznih že obstoječih preobremenjenih objektov ob trasi avtocest in hitrih cest.

DARS je v letih 2018/2019 v sodelovanju z zunanjimi pogodbenimi sodelavci izvedel obratovalni monitoring hrupa za omrežje cest v upravljanju DARS. V okviru tega projekta so bile na podlagi modelnega izračuna hrupa z upoštevanjem prometnih obremenitev iz leta 2016 določene obremenitve fasad stavb s hrupom, in sicer za vse stavbe z varovanimi prostori in stavbe s potencialno varovanimi prostori ob vseh odsekih AC in HC, ki so v našem upravljanju. Sočasno z izvedbo obratovalnega monitoringa je potekala priprava Strokovnih podlag za operativni program varstva pred hrupom (v nadaljevanju SP OP Hrup) na preobremenjenih območjih. V dokumentu so za potrebe načrtovanja ukrepov zaščite pred hrupom obravnavana obstoječa območja pozidave, na katerih je treba izvesti ukrepe z opredelitvijo prioritet in ključne usmeritve za načrtovanje protihrupnih ukrepov z namenom, da bodo ukrepi kar najučinkovitejši glede na vložena sredstva in tudi čim sprejemljivejši. Prioritetna območja so bila vključena v Plan ukrepov na cestni infrastrukturi v upravljanju DARS za obdobje 2021–2023. Skladno z načrtom prioritarnih območij za sanacijo hrupa je DARS v letu 2020 že začel naročilo študij hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov za posamezna območja ob avtocestnem omrežju.

Za potrebe priprave nabora ukrepov, ki bodo vključeni v revizijo Operativnega programa varstva pred hrupom, je DARS poleg SP OP Hrup v sodelovanju z zunanjim pogodbenim sodelavcem pripravil Strokovne podlage za obnovo protihrupnih ograj (PHO). V dokumentu so obravnavani obstoječi protihrupni ukrepi, ki glede na trenutne obremenitve s hrupom niso zadostni, zato dokument predlaga tri vrste ukrepov (obnova, nadgradnja, obnova in nadgradnja). Z izvedbo predlaganih ukrepov se pričakuje, da bo obstoječa protihrupna zaščita zagotavljala zadostno zaščito pred hrupom na preobremenjenih območjih. V dokumentu obravnavana območja z obstoječo zaščito, na kateri so načrtovani ukrepi, bodo poleg prioriternih območij za sanacijo hrupa ravno tako vključena v revizijo Operativnega programa varstva pred hrupom, ki se pričakuje v letu 2021.

I.4 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

V družbi DARS aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj le-ta predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilji upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti kapitala družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bodo le-ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi; načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih; vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti; spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe; spremljanje finančnih zavez

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)

Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Valutno tveganje

Valutno tveganje praktično ne obstaja, saj so nabava in prodaja, terjatve in obveznosti ter prihodki in odhodki pretežno v evrih. Tako izpostavljenost valutnim tveganjem ocenjujemo kot nizko, zato ni potrebe po uporabi tovrstnih instrumentov zavarovanja. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v valuto evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanje na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnim tveganjem, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnimi tveganji je stabilen denarni tok z namenom izpolnjevanja obveznosti družbe.

Ključna obrestna mera EMU je že dalj časa pri nič odstotkih, nespremenjeni pa sta tudi obrestna mera za deponiranje presežne likvidnosti bank pri -0,5 odstotka in obrestna mera za mejno posojanje pri 0,25 odstotka. Šestmesečni EURIBOR se je v prvem polletju 2021 gibal med -0,534 in -0,505 odstotka. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na dan 30. 6. 2021 znašala 1,66 %.

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del spremenljivih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. Glede na to, da so obrestne mere v EMU na zgodovinsko nizkih ravneh in se dvig obrestnih mer ves čas odmika, v prvem polletju 2021 ni bilo potrebe po sklenitvi novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj.

Družba izpostavljenost obrestnemu tveganju v obdobju nizkih obrestnih mer zmanjšuje tudi preko novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri in naravnim zapadanjem glavnice dolga s spremenljivo obrestno mero. V preteklih petih letih smo v družbi DARS okrepili delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je na 30. 6. 2021 zajemal 78,4 % kreditnega portfelja družbe DARS, delež kreditov v višini 20,8 % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 0,8 % kreditnega portfelja predstavlja brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 79,2 % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga DARS in strukturo obrestnih mer na dan 30. 6. 2021 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 3,7 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako pomemben vpliv na poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnim tveganjem, ki zajemajo vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi (npr. ustavitev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitve pogodbe), v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo za to, da se to ne bo dogajalo oz. da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je, da se spodbuja poplačniško plačevanje cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganja neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z DARS, se obvladuje tako, da se spremlja njihove bonitetne ocene in se, v kolikor so te podpoprečne, zahteva ustrezna bančna garancija. V primeru, da pride do zamude pri plačilu, se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine. Vsi novi pogodbeni poplačniki pa morajo prvi dve leti sodelovanja predložiti bančno garancijo ne glede na bonitetno oceno.

Dodatno tveganje pri plačevanju cestnine za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, je tudi morebitno nedelovanje obcestne opreme (cestninski in nadzorni portal). V primeru izpada večjega števila portalov, cestnine ne bi bilo mogoče pobrati ne glede na to, da bi bila vsa vozila opremljena z DarsGo napravami in bi imela zagotovljeno finančno kritje. V primeru izpada enega ali dveh zaporednih cestninskih portalov, pa je

zaračunavanje cestnine zagotovljeno s t. i. premoščanjem vrzeli. Sicer pa so vzpostavljeni mehanizmi s katerimi dnevno spremljamo delovanje obcestne opreme, preverjamo kakovost izvajanja storitev (merjenje SLA) v okviru za to vzpostavljene službe, ravno tako pa imamo sklenjeno pogodbo z neodvisnim nadzornikom kakovosti. Izvajalec sistema DarsGo ima, v skladu s pogodbenimi zahtevami, vzpostavljeno 24-urno spremljanje delovanja sistema in mehanizme za odpravljanje morebitnih incidentov.

Tveganja, da bi uporabniki vozil do 3,5, t NDM uporabljali cestninske ceste brez plačila cestnine, kar bi pomenilo neposreden izpad prihodka, obvladujemo z izvajanjem cestninskega nadzora.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju uravnavamo z višino naložb v obliki depozitov in s skrbnim načrtovanjem ter spremljanjem denarnih tokov. Za pokrivanje dodatnih potreb po likvidnosti imamo vnaprej sklenjene kreditne linije pri tujih bankah. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je uskladitev ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju. V letu 2020 in prvem polletju 2021 so se čutile posledice sprejetih ukrepov zaradi epidemije koronavirusa, ki je prizadela praktično cel svet in je ni bilo mogoče vnaprej predvideti. Zaradi dobre likvidnostne pozicije je poslovanje družbe v teh stresnih okoliščinah potekalo nemoteno, posledično je družba svoje obveznosti poravnava v roku.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljajo pomemben del denarnega toka iz poslovanja, zato bo potrebno del dolga tudi refinancirati. Za ta namen je bil v letu 2015 sprejet Krovni zakon za prestrukturiranje dolga (Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga DARS (Uradni list RS, št. 30/15)). Sprejeti zakon omogoča družbi DARS aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se DARS zadoljuje s 100-odstotnim poroštvom države. Družba je v prvem polletju 2021 odplačala 87,7 milijona evrov glavnice obstoječega dolga. V letu 2021 je načrtovano refinanciranje glavnice kreditov, ki zapadejo v plačilo v letu 2021, pod pogojem, da bo v letu 2021 prišlo do dejanske potrebe po dodatnih likvidnostnih sredstvih.

Pred nami so že novi infrastrukturni projekti. Eden izmed pomembnejših projektov je tudi izgradnja druge cevi predora Karavanke, za katerega smo s postopkom pridobivanja virov financiranja v okvirih jamstva EFSI pričeli že v letu 2018. Tekom leta 2019 se je z EIB uskladila vsa pogodbeno dokumentacija za najem kredita v višini 90 milijonov evrov. Pogodba je bila podpisana dne 13. 2. 2020, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del. V letu 2021 nameravamo tako v skladu z dinamiko del izvesti prvo delno črpanje kredita.

Z namenom izvajanja bodočih investicijskih načrtov po ReNPRP30 je 18. decembra 2019 Državni zbor RS sprejel poroštveni zakon, ki ureja podelitev državnega poroštva družbi DARS za financiranje izgradnje dveh odsekov in sicer na 3. razvojni osi sever (Velenje–Slovenj Gradec) in izgradnje odseka na 3. razvojni osi jug (Novo mesto vzhod – Osredok) v skupni vrednosti do 360 milijonov evrov, s čimer bo omogočeno pridobivanje virov financiranja za predvideno dinamiko izvedbe. Zaradi pravil Eurostat država ne sme zagotavljati poroštva za več kot 50 odstotkov vrednosti sredstev. Za oba odseka, ki sta predmet omenjenega zakona, so že potrjeni investicijski programi.

Veliko pozornost posvečamo vodenju denarnega toka tudi na področju načrtovanja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Družba se je v letu 2020 soočala z zmanjšanjem prihodkov zaradi dejavnika, ki ga ni bilo mogoče vnaprej predvideti. V pretežni meri je šlo za izpad prihodkov iz naslova cestnine za tovorna vozila in prodaje kratkoročnih vinjet. Iz navedenih razlogov dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), se pa na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe. Epidemija koronavirusa je nov moment, ki je povzročil, da bodo morale biti vse družbe v prihodnje še bolj pripravljene na obvladovanje

likvidnostnih tveganj. Družba DARS je bila s konservativnim pristopom upravljanja z denarnimi tokovi in posledično dobro likvidnostno pozicijo ustrezno pripravljena na takšen dogodek.

Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.5 Analiza poslovanja

Prihodki DARS

Vrsta prihodkov	I-VI 2021 v EUR	I-VI 2020 v EUR	Indeks 2021/2020	Strukturni deleži I-VI 2021 v %
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	169.049	167.607	101	0
Prihodki od cestnin	202.073.337	174.451.147	116	92
- <i>vinjete</i>	65.582.685	61.098.561	107	30
- <i>tovorni promet</i>	131.608.158	108.831.233	121	60
- <i>predornina za Karavanke</i>	4.882.494	4.521.353	108	2
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.722.665	3.158.356	118	2
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	506.050	450.760	112	0
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	305.196	295.523	103	0
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	482.088	467.842	103	0
Drugi prihodki od prodaje	777.840	680.512	114	0
Drugi poslovni prihodki	9.459.391	7.338.486	129	4
Finančni prihodki	853.478	290.548	294	0
Drugi prihodki	95.993	75.815	127	0
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	361.473	540.081	67	0
Skupaj	218.806.559	187.916.676	116	100

V prvi polovici poslovnega leta 2021 so prihodki družbe DARS znašali 218,8 mio evrov in so za 16 % višji v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta.

Prihodki od cestnin so v obravnavanem obdobju znašali 202,1 mio evrov in predstavljajo 92 % vseh prihodkov družbe DARS. V strukturi prihodkov od cestnin 33 % predstavljajo prihodki od vinjet, 65 % prihodki od cestninjenja tovornih vozil ter 2 % prihodki od cestninjenja predora Karavanke.

Družba DARS je v prvem polletju 2021 prodala več kot 2,5 milijona vinjet z letnico 2021, kar je nekoliko več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodaja je še vedno nižja kot leta 2019, torej v časih pred epidemijo covid-19, ki je izrazito vplivala na potniški promet in turizem.

Število tovornih vozil na avtocestah in hitrih cestah se povečuje in je v prvem polletju 2021 preseglo raven iz let 2019 in 2020. Tovorni promet tudi sicer prinaša več prihodkov od cestnine kot vinjete.

Drugi poslovni prihodki, ki dosegajo 4 odstotni delež v celotnih prihodkih so višji od pretekle realizacije zaradi odprave dolgoročnih vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest.

Odhodki DARS

Vrsta odhodkov	I-VI 2021 v EUR	I-VI 2020 v EUR	Indeks 2021/2020	Strukturni deleži I-VI 2021 v %
Stroški materiala	4.335.655	4.284.910	101	3
Stroški storitev	17.265.193	15.987.861	108	10
Stroški dela	22.312.072	21.249.729	105	14
Odpisi vrednosti	104.093.278	92.047.662	113	63
Drugi poslovni odhodki	276.199	375.798	73	0
Finančni odhodki	16.159.722	18.524.321	87	10
Drugi odhodki	167.194	389.782	43	0
Skupaj	164.609.311	152.860.063	108	100

Odhodki družbe DARS so v obdobju januar–junij 2021 znašali 164,6 mio evrov in so bili za 8 odstotkov višji v primerjavi z enakim obdobjem leta 2020.

Odhodki so višji predvsem zaradi izločitev opredmetenih osnovnih sredstev iz naslova rekonstrukcije avtocestnih odsekov, tudi zaradi rušitev in preureditev cestninskih postaj v nabavni vrednosti v višini 12,6 mio evrov. Višja je tudi amortizacija zaradi povečanja vlaganj v neopredmetena dolgoročna sredstva, večjih investicijskih vlaganj ter vlaganj v DarsGo opremo.

Pri stroških storitev so se zaradi boljše prodaje vinjet povečali predvsem stroški provizij od prodanih vinjet ter stroški zunanjih DarsGo servisov iz naslova povečanega prometa tovornih vozil.

Stroški dela so za pet odstotnih točk višji v primerjavi z 2020 in so nižji od načrtovanih.

Poslovni izid

Celotni poslovni izid družbe DARS je za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021 znašal 43,9 mio evrov in je bil višji za 55 % v primerjavi s poslovnim izidom za prvo polovico leta 2020.

I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2021 do 30. 6. 2021

Januar

S 15. januarjem 2021 je začela veljati prepoved prehitevanja težkih tovornih vozil na avtocesti A1 med Šentiljem in Koprom, kar bo prispevalo k večji varnosti in pretočnosti na slovenskem avtocestnem križu. Za ukrep prepovedi prehitevanja tovornjakov smo se v družbi DARS odločili v sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo, ukrep pa je bil usklajen tudi z gospodarsko in obrtno zbornico.

Februar

Ministrstvo za infrastrukturo, Občina Vodice in družba DARS so sklenili sporazum o sofinanciranju gradnje obvoznice Vodice. DARS bo v okviru gradnje sofinanciral preureditev vzhodnega dela avtocestnega priključka iz smeri Ljubljane proti Kranju ter tako prispeval k povečanju pretočnosti in varnosti prometa.

Marec

Družba DARS je skladno s sprejetimi ukrepi Vlade RS izvajala vse aktivnosti za izvajanje dejavnosti v obstoječih razmerah ob razglasitvi epidemije covid-19 ter se je organizacijsko in izvedbeno prilagodila na spremenjene razmere poslovanja. Družba je vse aktivnosti tekoče analizirala in vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

April

Nadzorni svet je obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2020.

DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavil revidirano Letno poročilo DARS za leto 2020 ter seznam informacij, ki so bile skladno z veljavno zakonodajo in na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., objavljene v obdobju zadnjih 12 mesecev in so javnosti dosegljive v okviru sistema elektronskega obveščanja Ljubljanske borze SEOnet.

1. aprila je začela delovati Uprava avtocestne policije, ki je takoj pričela s pripravami na ustanovitev Specializiranih enot avtocestne policije.

Maj

Gradbena dela v vzhodni cevi predora Golovec na ljubljanskem avtocestnem obroču so bila zaključena uspešno in v predvidenem dvomesečnem roku. Glavni rezultat celovite prenove je večja varnost predora, potovanje skozenj bo udobnejše, poleg tega se bodo znižali stroški nadaljnjega vzdrževanja predora.

S sklenitvijo pogodbe med družbo DARS in slovaškim SkyTollom so pričeli teči pogodbeni roki za uvedbo sistema elektronske vinjete. Pri tem bosta DARS in izvajalec naredila vse, da določene roke skrajšata in bodo uporabniki s 1. decembrom 2021 imeli možnost nakupa e-vinjete.

Junij

S 1. junijem 2021 se je na podlagi Sklepa o spremembah Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest (Uradni list RS, št. 70/2021) spremenila višina pribitka k cestnini, ki je po novem za vse cestninske razrede nekoliko nižji.

S 1. junijem je z operativnim delom začela prva od petih predvidenih specializiranih enot avtocestne policije (SEAP), in sicer SEAP Ljubljana. Slednja deluje na delu primorske, dolenske in štajerske avtoceste ter gorenjskega avtocestnega kraka.

8. junija 2021 je potekala 20. seja Skupščine DARS, na kateri se je lastnik seznanil z revidiranim Letnim poročilom DARS za leto 2020 in revizorjevim poročilom ter Poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila DARS za leto 2020 z revizorjevim poročilom, vključno s prejemki članov organov vodenja in nadzora v letu 2020. Prav tako se je seznanil s politiko prejemkov članov organa vodenja družbe.

Lastnik je na skupščini odločil, da se bilančni dobiček družbe za leto 2020 v višini 21,2 milijona evrov v celoti razporedi v druge rezerve iz dobička. Seznanil se je tudi z vzpostavitvijo in delovanjem ter obsegom dela

avtocestne policije na avtocestah in hitrih cestah v Republiki Sloveniji ter z izvedbo aktivnosti skladno s koncesijsko pogodbo ter sprejel nekaj manjših popravkov statuta.

Družba DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavila Trajnostno poročilo za leto 2020.

I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov

Julij

21. julija 2021 je družba DARS s konzorcijem domačih gradbenih podjetij sklenila pogodbo za gradnjo odseka Jenina pri Slovenj Gradcu. To je nov korak k nadaljevanju gradnje hitre ceste na Koroško. Gradnja dela hitre ceste, priključne ceste, viaduktov Jenina in Visočnik ter mostu Jenina bo stekla v drugi polovici avgusta 2021.

Avgust

2. avgusta 2021 sta družba DARS in Policija sklenila izvedbeni dogovor, potem ko so konec decembra 2020 Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za infrastrukturo, Policija in družba DARS podpisali Sporazum o medsebojnem sodelovanju z namenom izboljšanja varnosti na avtocestah in hitrih cestah v Republiki Sloveniji. S sklenitvijo dogovora sta družba DARS in Policija konkretizirala prednostne naloge navedenega sporazuma, med drugim zagotavljanje večje prisotnosti policije na avtocestah in hitrih cestah.

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov niso imeli vpliva na računovodske izkaze družbe DARS za obdobje januar–junij 2021.

I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila

Računovodski izkazi družbe DARS

Bilanca stanja na dan 30. 6. 2021

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020
SREDSTVA	5.139.430.042	5.283.607.361
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	4.813.749.158	4.907.318.469
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	27.284.730	27.950.134
1. Dolgoročne premoženjske pravice	27.267.437	27.929.958
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	17.294	20.176
II. Opredmetena osnovna sredstva	4.648.836.589	4.750.245.661
1. Zemljišča in zgradbe	4.490.159.547	4.597.249.303
a) Zemljišča	182.276.580	188.576.234
b) Zgradbe	4.307.882.967	4.408.673.069
3. Druge naprave in oprema	42.241.879	37.341.972
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	116.435.163	115.654.386
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	116.435.163	115.654.386
III. Naložbene nepremičnine	5.002.791	2.267.081
IV. Dolgoročne finančne naložbe	114.000.964	105.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	964	964
c) Druge delnice in deleži	964	964
2. Dolgoročna posojila	114.000.000	105.000.000
b) Dolgoročna posojila drugim	114.000.000	105.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	12.413.463	16.972.588
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	30.754
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	12.413.463	16.941.834
VI. Odložene terjatve za davek	6.210.621	4.882.040
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	323.728.261	374.339.965
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	532.960	1.655.500
II. Zaloge	4.300.243	5.537.031
1. Material	3.371.559	3.957.389
3. Proizvodi in trgovsko blago	928.685	1.579.643
III. Kratkoročne finančne naložbe	203.000.000	268.000.000
2. Kratkoročna posojila	203.000.000	268.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim	203.000.000	268.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	52.083.992	49.794.975
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	33.237.795	27.938.442
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	18.846.196	21.856.533
V. Denarna sredstva	63.811.066	49.352.459
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.952.622	1.948.927

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.139.430.042	5.283.607.361
A. KAPITAL	2.970.290.738	2.891.084.931
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve	28.552.086	28.462.160
III. Rezerve iz dobička	820.916.892	761.402.361
1. Zakonske rezerve	42.693.436	39.717.709
4. Statutarne rezerve	172.877.124	158.742.423
5. Druge rezerve iz dobička	605.346.332	562.942.229
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-9.637.155	-13.734.590
VI. Preneseni čisti poslovni izid	0	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	43.899.770	28.395.856
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	149.486.736	158.009.502
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	4.373.385	4.285.844
2. Druge rezervacije	694.283	1.864.190
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	144.419.069	151.859.468
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.707.964.128	1.878.718.723
I. Dolgoročne finančne obveznosti	1.639.193.111	1.784.871.462
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.369.007.114	1.511.392.585
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	117.800.967	117.800.967
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	152.385.031	155.677.910
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	68.771.016	93.847.261
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	68.771.016	93.847.261
III. Odložene obveznosti za davek	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	265.359.458	306.765.395
II. Kratkoročne finančne obveznosti	197.424.310	254.963.956
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	172.534.396	182.132.226
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	3.131.155	46.845.391
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	21.758.759	25.986.340
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	67.935.147	51.801.439
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	37.149.977	37.659.674
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	40.370	68.835
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	30.744.801	14.072.930
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	46.328.983	49.028.810

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021

v EUR (brez centov)	1. 1. do 30. 6. 2021	1. 1. do 30. 6. 2020
1. Čisti prihodki od prodaje	208.036.225	179.671.746
Prihodki od cestnin	202.073.337	174.451.147
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.722.665	3.158.356
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	506.050	450.760
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	305.196	295.523
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	169.049	167.607
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	482.088	467.842
Drugi prihodki od prodaje	777.840	680.512
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	361.473	540.081
4. Drugi poslovni prihodki	9.459.391	7.338.486
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-21.600.848	-20.272.771
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-4.335.655	-4.284.910
b) Stroški storitev	-17.265.193	-15.987.861
6. Stroški dela	-22.312.072	-21.249.729
a) Stroški plač	-15.346.642	-14.686.754
b) Stroški socialnih zavarovanj	-3.191.277	-2.998.123
c) Drugi stroški dela	-3.774.153	-3.564.852
7. Odpisi vrednosti	-104.093.278	-92.047.662
a) Amortizacija	-93.913.988	-91.930.931
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	-10.177.545	-114.932
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-1.745	-1.799
8. Drugi poslovni odhodki	-276.199	-375.798
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0
č) Finančni prihodki iz drugih naložb	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	850.604	178.679
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	850.604	178.679
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	2.874	111.869
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	2.874	111.869
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	-634.291
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-16.153.660	-17.880.227
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	-9.334.440	-10.510.217
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	-2.792.290	-3.654.038
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	-4.026.929	-3.715.971
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-6.062	-9.803
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	-3.557	-27
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	-2.506	-9.776
15. Drugi prihodki	95.993	75.815
16. Drugi odhodki	-167.194	-389.782
17. Davek iz dobička	-10.297.477	-6.660.756
18. Odloženi davki	0	0
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	43.899.770	28.395.856

Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi družbe DARS za prvo polletje leta 2021 in 2020 so nerevidirani in pripravljene v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in v skladu z zahtevami Slovenskih računovodskih standardov.

Pojasnila k bilanci stanja

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v polletju 2021:

v EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2020	44.051.232	1.732.722	45.783.954
Nabave	0	593.440	593.440
Premiki med postavkami	272.042	0	272.042
Aktiviranje	1.524.263	-1.524.263	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-25.684	0	-25.684
Stanje na dan 30. 6. 2021	45.821.853	801.899	46.623.753
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2020	17.057.591	0	17.057.591
Amortizacija	2.236.562	0	2.236.562
Premiki med postavkami	87.847	0	87.847
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-25.684	0	-25.684
Stanje na dan 30.6. 2021	19.356.316	0	19.356.316
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2020	26.993.641	1.732.722	28.726.363
Stanje na dan 30. 6. 2021	26.465.537	801.899	27.267.437

V prvi polovici leta 2021 smo aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- programska oprema Spremljanje rabe električne energije v višini 58.210 evrov,
- aplikacija za vodenje mednarodnega prometa v višini 293.100 evrov,
- informacijski sistem za spremljanje zahtevkov višini 38.690 evrov,
- programska oprema Orodje mobilne komunikacije v višini 920.010 evrov,
- programska oprema Sistem za javljanje v živo v višini 26.774 evrov,
- nadgradnja programske opreme Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu v višini 49.845 evrov,
- nadgradnja programske opreme Projektno informacijski sistem v višini 29.525 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v višini 20.715 evrov ter
- nadgradnja programske opreme za informacijsko podporo za spremljanja in obveščanja o stanju prometa KAŽIPOT II. v višini 33.330 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva družbe DARS na dan 30. junija 2021 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novo nabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve v višini 17.294 evrov se nanašajo na preostanek stroškov razvoja in registracije lastne blagovne znamke DarsGo.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti ter pravice na nepremičninah.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1. Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura itd.) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, DarsGo servisi, počitniške enote, stanovanja itd.).

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba vodi DarsGo naprave s pomočjo katerih se izvaja cestninjenje v Elektronskem cestninskem sistemu v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone. Cestninjenje v prostem prometnem toku se izvaja samo s predpisano nameščeno in delujočo DarsGo napravo v vozilu cestninskega zavezanca. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest. DARS lahko od stranke kadar koli zahteva vračilo in zamenjavo DarsGo naprave. Na dan 30. 6. 2021 je bila nabavna vrednost DarsGo naprav 4.888.040 evrov in knjigovodska vrednost 2.597.209 evrov. Naprava DarsGo se iz zalog blaga prenese med osnovna sredstva s prvo izročitvijo naprave DarsGo cestninskemu zavezancu.

V prvi polovici leta 2021 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 21.772.914 evrov,
- vlaganja v ostalo opremo za opravljanje dejavnosti družbe (računalniška oprema, pisarniško pohištvo, stroji, naprave, orodja, tovorna in kombinirana vozila ter najem osebnih vozil) v višini 842.634 evrov,
- vlaganja v opremo Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu v višini 382.736 evrov ter
- DarsGo naprave v višini 390.631 evrov.

V polletju leta 2021 smo izločili naslednja večja opredmetena osnovna sredstva iz naslova:

- rekonstrukcije avtocestnih odsekov, tudi zaradi rušitev in preureditev cestninskih postaj v nabavni vrednosti v višini 12.619.799 evrov,
- prenove sestavnih delov objektov avtocestne baze Ljubljana in avtocestne baze Hrušica v nabavni vrednosti v višini 1.221.687 evrov,
- prodaje zemljišč, ki so bila pridobljena za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bila uporabljena za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje v nabavni vrednosti v višini 1.026 evrov,
- trajne izločitve osnovnih sredstev iz uporabe z odvozom na javna odlagališča odpadkov zaradi dotrajanosti, poškodb, zastarelosti ter zaradi uvedbe elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone v nabavni vrednosti 870.861 evrov ter
- oprema OBU v višini 72.975 evrov.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v prvem polletju leta 2021:

V EUR (brez centov)	Zemljišča			Zgradbe - NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja..)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema, drobni inventar in DarsGo naprave	Oprema - NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema in DarsGo naprave v pripravi	Skupaj
	Zemljišča	Zemljišča - NAJEMI	Stavbna pravica								
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	36.250	190.760.000	2.677.672	5.747.636.229	65.859.867	95.279.587	150.888.529	2.312.414	489.026	6.283.826.378
Nabave v polletju 2021	0	0	0	0	0	0	42.198.780	0	0	2.135.862	44.334.642
Odpis investicij v teku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prerazporeditev iz sredstev razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	-765.260	0	0	0	0	0	0	-272.043	0	0	-1.037.303
Aktiviranja	37.827	0	0	0	14.047.850	7.725.064	-21.810.741	1.616.001	241.350	-1.857.351	0
Izločitve v polletju 2021/odtujitve, odpisi/	-1.026	0	0	0	-12.619.799	-1.221.689	0	-943.836	0	0	-14.786.350
Stanje na dan 30. 6. 2021	27.158.345	36.250	190.760.000	2.677.672	5.749.064.280	72.363.242	115.667.626	151.288.651	2.553.764	767.537	6.312.337.367
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	7.250	33.705.776	1.016.161	1.415.911.513	19.129.232	0	105.950.058	850.112	0	1.576.570.102
Amortizacija v polletju 2021	0	1.812	1.963.177	256.286	82.316.361	1.324.104	0	5.508.883	291.955	0	91.662.578
Oslabitev v polletju 2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0	0	-87.847	0	0	-87.847
Izločitve v polletju 2021/odtujitve, odpisi/	0	0	0	0	-3.367.211	-364.219	0	-912.625	0	0	-4.644.055
Stanje na dan 30. 6. 2021	0	9.062	35.668.953	1.272.447	1.494.860.663	20.089.117	0	110.458.469	1.142.067	0	1.663.500.778
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	29.000	157.054.224	1.661.511	4.331.724.716	46.730.635	95.279.587	44.938.471	1.462.302	489.026	4.707.256.276
Stanje na dan 30. 6. 2021	27.158.345	27.188	155.091.047	1.405.225	4.254.203.617	52.274.125	115.667.626	40.830.182	1.411.697	767.537	4.648.836.589

Naložbene nepremičnine

V EUR (brez centov)	Zgradbe	Zemljišča	Zemljišča VIŠKI - 3. alineja 14. čl. ZDARS-1	Naložbene nepremičnine v pridobivanju - zemljišča	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje na dan 31. 12. 2020	989.781	1.363.906	2.072.190	0	4.425.877
Povečanja	0	0	0	60.919	60.919
Premiki med postavkami	0	698.570	66.689	0	765.259
Aktiviranja v polletju 2021	0	0	60.919	-60.919	0
Izločitve v polletju 2021	0	-1.673	-131.292	0	-132.965
Stanje na dan 30. 6. 2021	989.781	2.060.803	2.068.506	0	5.119.090
Popravek vrednosti					
Stanje na dan 31. 12. 2020	101.452	0	0	0	101.452
Amortizacija	14.847	0	0	0	14.847
Stanje na dan 30. 6. 2021	116.299	0	0	0	116.299
Sedanja vrednost					
Stanje na dan 31. 12. 2020	888.329	1.363.906	2.072.190	0	4.324.425
Stanje na dan 30. 6. 2021	873.482	2.060.803	2.068.506	0	5.002.791

Namen pridobljenih naložbenih nepremičnin je pridobivanje prihodkov od najemnin. V letu 2021 smo v skladu z določili SRS med naložbene nepremičnine prerazporedili zemljišča počivališč, ki so namenjena dajanju v najem in smo jih do sedaj evidentirali med opredmetenimi osnovnimi sredstvi.

Med naložbene nepremičnine se v skladu s SRS razvrstijo tudi nepremičnine, za katere družba ne določi prihodnje rabe. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje in vzdrževanje. Povečanje predstavljajo zemljišča, ki so bila v skladu s 16. členom ZDARS-1 ugotovljena in konkretizirana s sklepi vlade Republike Slovenije. Zmanjšanje naložbenih nepremičnin predstavlja prerazporeditev zemljišč na nekratkoročna sredstva, namenjena prodaji.

Pravica do uporabe sredstva

Družba DARS najema zemljišča, poslovne prostore, optična vlakna, vozila in opremo. Povprečna doba trajanja najema znaša 4 leta. Družba DARS nima možnosti, da določeno opremo, ki je v najemu odkupi po nominalni vrednosti po koncu obdobja najema. Obveznosti iz najema so zavarovane z lastninsko pravico najemodajalca na opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so v najemu.

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe:

v EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobn inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	36.250	2.677.672	2.312.414	5.026.336
Nabave v polletju 2021	0	0	241.350	241.350
Izločitve v polletju 2021	0	0	0	0
Stanje na dan 30. 6. 2021	36.250	2.677.672	2.553.764	5.267.686
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2020	7.250	1.016.161	850.112	1.873.523
Amortizacija v polletju 2021	1.813	256.286	291.956	550.055
Izločitve v polletju 2021	0	0	0	0
Stanje na dan 30. 6. 2021	9.063	1.272.447	1.142.068	2.423.578

v EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobni inventar	Skupaj
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	29.000	1.661.511	1.462.302	3.152.813
Stanje na dan 30. 6. 2021	27.187	1.405.225	1.411.696	2.844.108

Družba sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, meri po nabavni vrednosti, ki je enaka sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. Za dobo koristnosti sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, upošteva obdobje trajanja najemne pogodbe.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 30. junija 2021 v višini 114.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 114.000.000 evrov z zapadlostjo od 366 do 700 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,05 odstotka.

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka poštenu vrednosti.

Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se v višini:

- 12.398.611 evrov nanašajo na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 14.851 evrov nanašajo na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so na dan 30. 6. 2021 v višini 532.960 evrov evidentirana opredmetena osnovna sredstva, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge materiala so se v primerjavi s stanjem na dan 30. 6. 2020 znižale za 22 odstotkov. V strukturi zalog predstavljajo največji, 58-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (28 odstotkov), zaloge ograj (13 odstotkov), zaloge vinjet z letnico 2021 (8 odstotkov), zaloge nadomestnih delov (12 odstotkov) in zaloge naftnih derivatov (8 odstotkov).

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež	30. 6. 2020	Indeks
Material	2.508.679	58	2.866.139	88
Nadomestni deli	400.935	9	467.017	86
Drobni inventar in embalaža	461.945	11	624.233	74
Trgovsko blago	928.685	22	1.579.643	59
Skupaj	4.300.243	100	5.537.031	78

Zaloge trgovskega blaga sestavljajo med drugim:

- zaloge DarsGo naprav v višini 915.256 evrov in
- zaloge nosilcev za DarsGo naprave v višini 4.563 evrov.

DarsGo naprave se ob izdaji stranki prenesejo med opredmetena osnovna sredstva. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest.

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna posojila drugim na dan 30. junija 2021 v višini 203.000.000 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 203.000.000 evrov z zapadlostjo od 1 do 365 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,07 odstotka.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost kratkoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež	30. 6. 2020	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	33.237.795	64	27.938.442	119
- terjatve za cestnino	32.517.531	62	26.791.739	121
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob AC	248.941	0	716.044	35
- kupci za zapore	22.820	0	108.882	21
- druge kratkoročne poslovne terjatve	503.464	1	374.079	135
- popravek vrednosti drugih kratkoročnih terjatev	-54.961	0	-52.302	105
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	18.846.196	36	21.856.533	86
- za dane predujme za obratna sredstva	1.586	0	11.629	14
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	14.287.655	27	14.242.032	100
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	0	0	0	-
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	145.185	0	171.436	85
- terjatve za vstopni DDV	3.285.210	6	1.584.600	207
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	333.792	1	5.013.679	7
- ostale kratkoročne terjatve	2.517.549	5	2.557.939	98
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	-1.724.781	-3	-1.724.781	100
Skupaj	52.083.992	100	49.794.975	105

Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 62 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek so druge kratkoročne terjatve.

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev do drugih predstavljajo:

- terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 9.966.847 evrov in
- terjatve do Republike Slovenije v skupni višini 3.415.434 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 3.210.474 evrov in na nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 204.960 evrov. Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS evidentira terjatve do Republike Slovenije. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež v %	30. 6. 2020	Indeks
Denarna sredstva v bankah	32.679.238	51	18.191.795	180
Depoziti na odpoklic in nočni depoziti	30.104.805	47	30.392.498	99
Denarna sredstva v blagajni	915	0	989	93
Denarna sredstva v blagajnah na DarsGo servisih	359.250	1	317.250	113
Denar na poti	666.858	1	449.926	148
Skupaj denarna sredstva	63.811.066	100	49.352.459	129

Med denarna sredstva so med ostalim uvrščeni:

- depoziti na odpoklic pri banki v višini 30.000.000 evrov s povprečno ponderirano obrestno mero –0,45 odstotkov in
- kratkoročni depozit pri banki vezan čez noč v višini 104.805 evrov z obrestno mero 0,01 odstotka.

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun družbe DARS.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 1.952.622 evrov se nanašajo v višini 1.704.124 evrov na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih, in kratkoročno nezaračunane prihodke od zakupa baznih postaj v višini 248.498 evrov.

Kratkoročno odloženi stroški se nanašajo med drugim na provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 995.260 evrov in kratkoročno odložene stroške tiskanja vinjet v višini 37.380 evrov.

Kapital

Osnovni kapital družbe DARS znaša 2.086.559.144 evrov in je razdeljen na 55.650.231 delnic. Edini lastnik družbe je Republika Slovenija.

Knjigovodska vrednost delnice na dan na dan 30. 6. 2021 znaša 53,37 evrov. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Čisti poslovni izid za čas od 1. 1. 2021 do 30. 6. 2021 znaša 43.899.770 evrov.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020
A. KAPITAL	2.970.290.738	2.891.084.931
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve	28.552.086	28.462.160
III. Rezerve iz dobička	820.916.892	761.402.361
1. Zakonske rezerve	42.693.436	39.717.709
4. Statutarne rezerve	172.877.124	158.742.423
5. Druge rezerve iz dobička	605.346.332	562.942.229
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-9.637.155	-13.734.590
VI. Preneseni čisti poslovni izid	0	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	43.899.770	28.395.856

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020	Indeks
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	2.940.216	2.823.616	104
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.433.169	1.449.175	99
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	0	13.052	0
Rezervacije za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij	21.995	17.654	125
Rezervacije za tožbene zahtevke s področja gradnje in obnov	672.288	1.846.535	36
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	231.548	266.717	87

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020	Indeks
Zakup optičnih vlaken	361.046	422.987	85
Unovčene garancije	3.773.186	4.304.551	88
Nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva	140.038.895	146.853.687	95
Oprostitve plačil prispevkov PIZ invalidov nad kvoto	14.394	11.526	125
Skupaj	149.486.736	158.009.502	95

Dolgoročne finančne obveznosti

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021
a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest	1.637.327.901
b) Dolgoročne obveznosti iz najema	1.865.210
Skupaj	1.639.193.111

a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Vse obveznosti iz naslova zadolževanja so 100 % zavarovane s poroštvom Republike Slovenije, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) in kredita banke Kreditanstalt für Wiederaufbau prav tako za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest ter refinanciranje obstoječega dolga. V prvi polovici leta 2021 ni bilo izvedenega novega zadolževanja.

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga družbe DARS pa je na dan 30. junija 2021 znašala 1,66 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga družbe DARS je bila na dan 30. junija 2021 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež	30. 6. 2020	Indeks
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	594.320.736	36	677.807.456	88
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	774.686.377	47	833.585.129	93
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	12.739.821	1	15.924.776	80
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	2	37.780.000	100
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	6	100.000.000	100
Izdane dolgoročne obveznice	117.800.967	7	117.800.967	100
Skupaj	1.637.327.901	100	1.782.898.328	92

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo do 5 let	718.027.484	44 %
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo nad 5 let	919.300.417	56 %
Skupaj	1.637.327.901	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v prvem polletju leta 2021:

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2021	povečanja I-VI 2021	zmanjšanja I-VI 2021	stanje 30. 6. 2021
Evropska investicijska banka	626.537.108	0	22.834.362	603.702.746
Nova Ljubljanska banka	284.462.820	0	19.389.103	265.073.718

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2021	povečanja I-VI 2021	zmanjšanja I-VI 2021	stanje 30. 6. 2021
Kreditanstalt für Wiederaufbau	167.890.625	0	11.192.708	156.697.917
Konzorcij slovenskih bank	12.791.231	0	2.558.246	10.232.985
Deutsche Pfandbriefbank	17.857.143	0	3.571.429	14.285.714
UniCredit Banka Slovenija	3.338.341	0	834.585	2.503.756
Addiko Bank	12.298.363	0	3.334.752	8.963.611
Regione Autonoma Friuli Venezia	12.739.821	0	0	12.739.821
Intesa Sanpaolo	80.000.000	0	2.666.667	77.333.333
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
NKBM (prej Abanka)	44.120.000	0	2.940.000	41.180.000
SKB banka	46.666.667	0	3.333.333	43.333.333
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	97.350.000	0	1.650.000	95.700.000
SID banka	50.000.000	0	0	50.000.000
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	117.800.967	0	0	117.800.967
Skupaj	1.711.633.087	0	74.305.185	1.637.327.901

b.) Dolgoročne obveznost iz najema

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.915.434
Dolgoročne obveznosti iz najema - obresti	-50.224
Skupaj	1.865.210

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih:

v EUR (brez centov)		
Posojilodajalec	30. 6. 2021	Delež
Konzorcij slovenskih bank	10.232.985	2 %
Addiko Bank	8.963.611	1 %
UniCredit Banka Slovenija	2.503.756	0 %
Intesa Sanpaolo	77.333.333	6 %
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	95.700.000	7 %
NLB	265.073.718	19 %
NKBM (prej Abanka)	41.180.000	3 %
SKB banka	43.333.333	3 %
SID banka	50.000.000	4 %
Evropska investicijska banka	603.702.746	44 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	156.697.917	11 %
Deutsche Pfandbriefbank	14.285.714	1 %
Skupaj	1.369.007.114	100 %

a) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS je pri konzorciju domačih bank v obdobju 1996–2004 najela sedem posojil. Posojila Konzorcija slovenskih bank so bila v prvi polovici leta 2021 odplačana v skupnem znesku 10.798.259 evrov.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
VI	od 2009 do 2021	0
VII	od 2012 do 2024	10.232.985
Skupaj		10.232.985

b) Posojila Addiko Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS najela tri posojila pri Addiko Bank. Posojila Addiko Bank so bila v prvi polovici leta 2021 odplačana v skupnem znesku 3.334.752 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Addiko Bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	3.332.168
II	od 2012 do 2024	2.501.748
III	od 2014 do 2023	3.129.695
Skupaj		8.963.611

c) Posojili UniCredit Banka Slovenija

V letih 2005 in 2006 je družba DARS najela dve posojili pri UniCredit Banki Slovenija. Posojili UniCredit Banke Slovenija sta bili v prvi polovici leta 2021 odplačani v skupnem znesku 4.167.918 evrov.

Dolgoročne obveznosti do UniCredit Banke Slovenija ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	2.503.756
II	od 2007 do 2021	0
Skupaj		2.503.756

d) Posojilo banke Intesa Sanpaolo

V letu 2006 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo in je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2016 je DARS najel posojilo pri banki Intesa Sanpaolo v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

Posojilo banke Intesa Sanpaolo je bilo v prvi polovici leta 2021 odplačano v skupnem znesku 1.166.667 evrov.

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roka odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	0
II	od 2021 do 2036	77.333.333
Skupaj		77.333.333

e) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS najela tri posojila pri NLB. Posojila NLB so bila v prvi polovici leta 2021 odplačana v skupnem znesku 19.389.103 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	140.250.000
II	od 2015 do 2027	74.823.718
III	od 2016 do 2023	50.000.000
Skupaj		265.073.718

f) Posojilo NKBM (prej Abanka)

Leta 2015 je DARS najel posojilo pri banki NKBM v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov. Posojilo banke NKBM je bilo v prvi polovici leta 2021 odplačano v skupnem znesku 2.940.000 evrov.

Dolgoročna obveznost do NKBM ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	41.180.000
Skupaj		41.180.000

g) Posojilo SKB

Leta 2015 je DARS najel posojilo pri banki SKB v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SKB ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	43.333.333
Skupaj		43.333.333

h) Posojilo UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je DARS najel posojilo pri UniCredit Banki Slovenija in banki Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	95.700.000
Skupaj		95.700.000

i) Posojilo SID banka

Leta 2016 je DARS najel posojilo pri banki SID v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID banke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

j) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila najeta v obdobju 1994–2006 in so bila v prvi polovici leta 2021 odplačana v znesku 22.834.362 evrov. Končne zapadlosti posojil so med leti 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
V	od 2007 do 2027	30.000.000
VI	od 2012 do 2029	44.165.000
VII	od 2014 do 2037	165.909.091
VIII	od 2015 do 2033	180.944.444
IX	od 2016 do 2041	145.000.000
X	od 2019 do 2028	37.684.211
Skupaj		603.702.746

k) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letih 2008 in 2009 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela tri posojila, ki so bila namenjena financiranju gradnje avtocest. Posojilo KfW je bilo v prvi polovici leta 2021 odplačano v znesku 11.192.708 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	117.031.250
KfW 51	od 2020 do 2029	39.666.667
Skupaj		156.697.917

l) Posojili Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefsbank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojili Deutsche Pfandbriefsbank sta bili v prvi polovici leta 2021 odplačani v znesku 11.904.762 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefsbank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	14.285.714
II	od 2013 do 2021	0
Skupaj		14.285.714

Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

DARS ima z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest izdani dve obveznici. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Izdaja	Zapadlost	v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
Skupaj		117.800.967

a) Obveznice DARS 1. emisije (DRS1)

Družba DARS je v letu 2004 izdala obveznice 1. emisije z oznako DRS1, v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, kuponska obrestna mera pa znaša 5,1 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS 2. emisije (DRS2)

Družba DARS je v letu 2005 izdala obveznice 2. emisije z oznako DRS2, v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, kuponska obrestna mera pa znaša 4,5 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo DARS pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	12.739.821
Skupaj		12.739.821

b) Posojilo Schuldschein

V letu 2015 je DARS najel posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein v višini 37,78 milijona evrov. Posojilo je DARS najel za dobo 15 let. Schuldschein je sporazum o posojilu, s katerim se ne trguje na organiziranem trgu.

Dolgoročne obveznosti do posojila »Schuldschein« ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica)

V letu 2017 je DARS izdal instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi. Namensschuldverschreibung je imenska zadolžnica, ki predstavlja hibrid med obveznico in kreditom, vendar je bližje obveznici. Organizator izdaje vodi knjigo o imetnikih.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

d) Dolgoročne obveznosti iz najema

Družba na dan 30. 6. 2021 izkazuje 1.865.210 evrov dolgoročnih obveznosti iz najema.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 68.755.936 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2020, je kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenesen na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. DARS je izvedel uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

V skladu s ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi med opredmetenimi osnovnimi sredstvi v postavki zemljišča.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 197.424.310 evrov predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 172.534.396 evrov med drugim predstavljajo:

a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2021;

Posojilodajalec	v EUR (brez centov)	
	30. 6. 2021	30. 6. 2020
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka X	5.368.421	2.631.579
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 51	5.666.667	5.666.667
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	8.333.333	16.666.667
Konzorcij bank V	0	9.925.269
Konzorcij bank VI	8.240.013	13.184.020

Posojilodajalec	v EUR (brez centov)	
	30. 6. 2021	30. 6. 2020
Konzorcij bank VII	5.116.492	5.116.493
Nova ljubljanska banka I	17.400.000	17.400.000
Nova ljubljanska banka II	21.378.205	21.378.205
Nova ljubljanska banka III	0	0
Addiko bank I	3.332.168	3.332.168
Addiko bank II	1.250.874	1.250.874
Addiko bank III	2.086.463	2.086.463
UniCredit Banka Slovenija I	1.669.170	1.669.170
UniCredit Banka Slovenija II	3.333.333	6.666.667
Intesa Sanpaolo I	1.166.667	2.333.333
Intesa Sanpaolo II	2.666.667	0
NKBM (prej Abanka)	5.880.000	2.940.000
SKB banka	6.666.667	0
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	3.300.000	0
Skupaj glavnice	167.017.051	176.409.485

b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 30. junij 2021 v višini 5.517.345 evrov. Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 30. junij 2021, in na obračunane obresti na dan 30. 6. 2020. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se na 30. 6. 2021 nahajale v intervalu med 0,0 % in 5,1 % letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 3.131.155 evrov se nanašajo na natečene obresti do 30. junija 2021.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 21.758.759 evrov se nanašajo na:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	30. 6. 2020
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955
Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	2.024.663	2.025.765
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	707.798	560.309
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	14.813.539	19.222.378
Kratkoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.074.020	1.047.231
Kratkoročne obveznosti iz najema - obresti	-46.216	-54.299
Skupaj	21.758.759	25.986.340

Družba DARS je izpostavljena obrestnemu tveganju, zato se je v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 30. junija 2021 variabilni obrestni meri izpostavljenih 45,7 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 53,2 odstotkov. Skupaj s sklenjenimi posli obrestnih zamenjav je bil delež portfelja izpostavljenega variabilni obrestni meri 20,7 odstotkov in fiksni obrestni meri 78,4 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Za zavarovanje pred obrestnimi tveganji uporabljamo izvedene finančne instrumente (navadna obrestna zamenjava), s katerimi zagotavljamo dolgoročno stabilnost določenega dela variabilnih obrestnih mer. Namen varovanja je fiksiranje obrestne mere, s čimer je dosežen nespremenljiv denarni tok. Pri sklepanju poslov obrestnih zamenjav sledimo načelu, da imajo posli obrestne zamenjave primerljive značilnosti posla varovane

postavke (nominalni znesek, ročnost, obračunsko obdobje). Večina izvedenih finančnih instrumentov se uporablja za namen varovanja pred tveganjem spremembe obrestnih mer, kjer varovane postavke predstavljajo učinkovito varovalno razmerje.

Skupna poštena vrednost poslov obrestnih zamenjav na dan 30. 6. 2021 znaša 14.813.539 evrov.

Kratkoročne obveznosti iz najema se nanašajo na glavnico v znesku 1.074.020 evrov, zmanjšano za obresti v znesku 46.216 evrov.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 30. 6. 2021.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je DARS delno zavaroval posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov

Družba DARS je v prvi polovici leta 2016 sklenila dodaten posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S tem poslom v višini 50 milijonov evrov je DARS v celoti zavaroval posojilo, najeto pri banki NLB (posojilo NLB III). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS je v prvi polovici leta 2017 sklenila dva dodatna posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 49,5 milijonov evrov in 50 milijonov evrov je DARS delno zavaroval posojila, najeta pri banki UniCredit Banka Slovenija in Intesa Sanpaolo Koper (posojilo UNI+IS) in pri KfW (posojilo KfW 267,5). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež	30. 6. 2020	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	37.149.977	55	37.659.674	72
Kratkoročne obveznosti za predujme	40.370	0	68.835	59
Kratkoročne obveznosti do delavcev	2.027.270	3	1.986.642	102
Kratkoročne obveznosti do države	27.218.056	40	10.407.468	262
-obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	0	0	0	-
-obveznosti za obračunani DDV	12.190.208	18	6.780.552	180
-kratkoročna obveznost za stavbno pravico	10.981.834	16	0	-
-obveznosti za davke in prispevke	1.473.644	2	1.387.086	106
-druge obveznosti do države	1.445.666	2	1.255.103	115
-obveznosti iz naslova obračunanega pribitka	1.126.703	2	984.726	0
Kratkoročne obveznosti do drugih	1.499.475	2	1.678.821	89
Skupaj	67.935.147	100	51.801.439	131

Največji delež (55-odstoten) kratkoročnih poslovnih obveznostih predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Te obveznosti zajemajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu Republike Slovenije in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih oziroma dveh odstotkov pogodbene vrednosti. Sredstva se zadržujejo tudi iz razloga nepredane dokumentacije, ki bi jo moral izvajalec v skladu s pogodbo priložiti situaciji. V pretežnem delu gre za izjavo izvajalca, na podlagi katere se v skladu z Zakonom o javnem naročanju neposredno plačuje podizvajalcem, ki so vključeni v izvedbi pogodbenih del. Določena zadržana sredstva, ki jih družba izvajalcu še zadržuje, služijo kot zavarovanje za poplačilo potencialnih finančnih obveznosti iz naslova prejetih zahtevkov podizvajalcev, za kar je bil z izvajalcem sklenjen sporazum. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem oziroma podizvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost ter investitorju dostavijo zahtevano dokumentacijo. Na dan 30. 6. 2021 so kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na podlagi zadržanih sredstev znašale 20.737.677 evrov in so predstavljale 56-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru elektronskega cestninjenja težkih vozil DarsGo. DARS kot upravljavec cestninskih cest je začel obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se lahko uporabijo izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek se obračunava vsem zavezancem z vozili, katerih največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki prevozijo cestninske odseke med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 30. 6. 2021 znaša obveznost do proračuna Republike Slovenije iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 1.126.703 evrov.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2021	Delež	30. 6. 2020	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	732.709	2	432.984	169
Kratkoročno odloženi prihodki	45.596.273	98	48.595.826	94
Skupaj	46.328.983	100	49.028.810	94

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oz. odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške nadzornega inženirja za zaključene investicijske projekte v višini 275.009 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 434.178 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 23.521 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki so bili oblikovani za:

- že zaračunane letne in polletne vinjete, veljavne za uporabo avtocest v letu 2021, v skupni višini 40.545.204 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2021 pa velja od 1. 12. 2020 do 31. 1. 2022);
- dobroimetje iz naslova starega cestninskega sistema naloženo na predplačniške cestninske medije (kartice DARS, kartice ABC) v znesku 97.192 evrov. Za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase je od 1. aprila 2018 v veljavi elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku, poimenovano sistem DarsGo. Uporabniki starega cestninskega sistema lahko za preostanek neporabljenega dobroimetja na ABC-tablicah in DARS-karticaht zahtevajo vračilo;
- dobroimetje naloženo na naprave DarsGo v znesku 4.779.210 evrov, zaračunano in plačano, ki mu niso sledili cestninski prehodi. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda;
- kratkoročno odloženi prihodki iz naslova državnih pomoči za zaježitev ali odpravo posledic epidemije covid-19 v višini 66.263 evrov, ki se nanašajo na koriščenje ukrepa višje sile in karantene;
- druge kratkoročno odložene prihodke v višini 108.404 evrov.

Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 30. 6. 2021 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 134.280.660 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oz. terjatve iz naslova prejetih garancij oz. drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim

naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.

2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS, znaša 982.524 evrov.
3. Možne obveznosti iz naslova tožb, za katere se ocenjuje s 50 % verjetnostjo ali manj, da bo tožnik uspel v tožbenem zahtevku, na dan 30. 6. 2021 znašajo 32.592.721 evrov (glavnice). Zneska obveze iz navedenih tožbenih zahtevkov prav tako ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti. Glede na potek postopkov je težko z zadostno stopnjo verjetnosti napovedati čas zaključka posamezne zadeve.
4. 3.704.392 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve družbe DARS, minimalna.
5. V februarju 2020 je družba DARS z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov, z ročnostjo 22 let in s 3-letnim obdobjem za črpanje. Zadolžitev je zavarovana z garancijo EFSI (Evropskega sklada za strateške naložbe).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

Čisti prihodki od prodaje

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Prihodki od cestnin	202.073.337	97	174.451.147	116
- prihodki od prodaje vinjet	65.582.685	-	61.098.561	107
- prihodki od cestnine za tovorni promet	131.608.158	-	108.831.233	121
- prihodki od cestnine predora Karavanke	4.882.494	-	4.521.353	108
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.722.665	2	3.158.356	118
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	506.050	0	450.760	112
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	305.196	0	295.523	103
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	482.088	0	467.842	103
Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila	169.049	0	167.607	101
Drugi prihodki od prodaje	777.840	0	680.512	114
Skupaj čisti prihodki od prodaje	208.036.225	100	179.671.746	116

Prihodki od pobiranja cestnine so v prvem polletju leta 2021 znašali 202.073.337 in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 65.582.685 evrov oziroma 32 odstotkov prihodkov od cestnin in prihodki od cestninjenja vozil, težkih nad 3,5 tone, 131.608.158 evrov oziroma 65 odstotkov prihodkov od cestnin ter prihodki od cestnine predora Karavanke 4.882.494 oziroma dva odstotka prihodkov od cestnin.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so v prvi polovici leta 2021 znašali 3.722.665 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitev bencinskih črpalk s servisi.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 506.050 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 482.088 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 305.196 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so v prvi polovici leta 2021 znašali 169.049 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih družba DARS opravlja v imenu in za račun Republike Slovenije na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 777.840 evrov predstavljajo prihodki od administrativnih stroškov izdaje DarsGo naprav, prihodki od provizije ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanj, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v prvem polletju letu 2021 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so v prvem polletju leta 2021 znašali 361.473 evrov.

Drugi poslovni prihodki

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	3.388.518	36	219.250	1546
Prihodke od porabe/odprave dolgoročno odloženih prihodkov	4.248.108	45	4.857.309	87
Odškodnine od zavarovalnic	914.231	10	1.066.767	86

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Državna pomoč covid-19 - oprostitve plačila prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje	0	0	769.487	-
Državna pomoč nadomestila plač covid-19 - drugo	144.748	2	78.300	185
Državna pomoč - povračilo nadomestila bolniških in drugih odsotnosti	532.902	6	0	-
Drugi poslovni prihodki	230.884	2	347.373	66
Skupaj poslovni prihodki	9.459.391	100	7.338.486	129

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 3.388.518 evrov vključuje odpravo rezervacij za tožbe v znesku 3.125.842 evrov, ter odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2020 v znesku 262.676 evrov.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 4.248.108 evrov se nanašajo na porabo prejetih nepovratnih sredstev Evropske unije in sofinancerskih sredstev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oz. s tem povezanih nalog (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter druge projekte, in porabe sredstev unovčenih garancij. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodke. Družba je v prvi polovici leta 2021 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke v višini 3.860.708 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 371.227 evrov je družba prenesla v prihodke prejeta sredstva iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financerjev projektov. Za pokritje stroškov odprave napak izvajalcev gradnje in obnavljanja avtocest ter drugih namenskih stroškov je bilo porabljenih 655.270 evrov sredstev unovčenih garancij.

Odškodnine od zavarovalnic v višini 914.231 evrov se nanašajo na odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah.

Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov:

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Stroški materiala	4.335.655	3	4.284.910	101
Stroški storitev	17.265.193	12	15.987.861	108
Stroški dela	22.312.072	15	21.249.729	105
Odpisi vrednosti	104.093.278	70	92.047.662	113
Drugi poslovni odhodki	276.199	0	375.798	73
Skupaj:	148.282.396	100	133.945.960	111

Stroški materiala

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Stroški materiala	1.621.388	37	1.263.490	128
Stroški energije	1.926.237	44	2.006.611	96
Stroški nadomestnih delov	299.687	7	236.568	127
Odpis drobnega inventarja	408.547	9	652.998	63
Drugi stroški materiala	79.795	2	125.243	64
Skupaj:	4.335.655	100	4.284.910	101

Stroški storitev

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	442.069	3	422.834	105
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	6.182.186	36	6.439.355	96
Najemnine	345.100	2	311.170	111
Stroški plačilnega prometa	1.048.875	6	1.050.434	100
Provizija od prodanih vinjet	2.199.554	13	1.928.834	114
Stroški zavarovanj	770.496	4	762.414	101
Stroški študentskega dela	158.826	1	207.189	77
Storitve zunanjih DarsGo servisov	927.034	5	749.687	124
Drugi stroški storitev	5.191.052	30	4.115.944	126
Skupaj:	17.265.193	100	15.987.861	108

Stroški dela

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Stroški plač	15.346.642	69	14.686.754	104
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	3.191.277	14	2.998.123	106
Drugi stroški dela	3.774.153	17	3.564.852	106
Skupaj:	22.312.072	100	21.249.729	105

Odpisi vrednosti

v EUR (brez centov)	I-VI 2021	Delež	I-VI 2020	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	2.236.562	2	2.070.103	108
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	91.112.526	88	89.333.554	102
Amortizacija naložbenih nepremičnin	14.847	0	14.847	-
Amortizacija najetih osnovnih sredstev	550.054	1	512.426	107
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	10.177.545	10	114.932	8.855
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	1.745	0	1.799	97
Skupaj	104.093.278	100	92.047.662	113

Drugi poslovni odhodki

Drugi poslovni odhodki v višini 276.199 evrov se med ostalim nanašajo na stroške s počitniškimi kapacitetami, članarine, prispevke zbornicam, prispevke za stavbno zemljišče.

Finančni prihodki iz posojil, danim drugim

Finančni prihodki iz posojil, danih drugim, v višini 850.604 evrov se nanašajo med drugim na:

- nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS pri bankah v obliki depozitov v višini 111.009 evrov in
- vrednotenja poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj, s katerim družba ščiti denarni tok iz najetih posojil, za potrebe izgradnje avtocest, v višini 738.206 evrov.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 2.874 evrov zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti v višini 16.153.660 evrov se nanašajo na:

- finančne odhodke iz posojil, prejetih od bank
Finančni odhodki v višini 9.334.440 evrov predstavljajo obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 30. 6. 2021 znaša 1,37 %.
- finančne odhodke iz izdanih obveznic
Finančni odhodki v višini 2.792.290 evrov predstavljajo obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev na dan 30. 6. 2021 znaša 4,55 %.
- finančne odhodke iz drugih finančnih obveznosti v višini 4.026.929 evrov, ki se med drugim nanašajo na:
 - finančne odhodke v višini 2.234.707 evrov, ki predstavljajo obresti iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj,
 - finančne odhodke v višini 1.746.671 evrov, ki predstavljajo obresti od dolgoročno dobljenih posojil pri tujih podjetjih,
 - obresti iz naslova najemov v višini 30.524 evrov.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 6.062 evrov med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti iz naslova nepravočasno poravnanih obveznosti in negativne tečajne razlike.

Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 95.993 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, povrnjene stroške postopkov pravnih zadev in podobno.

Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 167.194 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, dane donacije in podobno.

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ASECAP	L'Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et Ouvrages à Péage (Evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev in upravljavcev cestninskih cest)
BMS	Sistem za gospodarjenje s premostitvenimi objekti (<i>Bridge Management System</i>)
C-ITS	Kooperativni inteligentni transportni sistem (<i>Cooperative Intelligent Transport System</i>)
Covid-19	Koronavirusna bolezen 2019 (<i>Coronavirus disease 2019</i>)
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d. d.
DGD	Dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja
EBIT	Poslovni izid iz poslovanja (<i>Earnings before Interest and Taxes</i>)
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (<i>Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization</i>)
ECS	Elektronski cestninski sistem
EFSI	Evropski sklad za strateške naložbe (<i>European Fund for Strategic Investments</i>)
EU	Evropska unija
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
HC	Hitra cesta
IT	Informacijska tehnologija
ITS	Inteligentni transportni sistemi
IZ	Investicijska zasnova
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NDM	Največja dovoljena masa
OPH	Operativni program varstva pred hrupom
OZS	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
PHO	Protihrupne ograje
PIZ	Predinvesticijska zasnova
PMS	Sistem za gospodarjenje z vozišči (<i>Pavement Management System</i>)
PZI	Projekt za izvedbo
ReNPRP30	Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030 (Uradni list RS, št. 75/16)
ROE	Donos na kapital (<i>Return on Equity</i>)
RS	Republika Slovenija
RŠCZ	Republiški štab za civilno zaščito
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SP	Strokovne podlage
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17)
ZIUZEOP	Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20)
ZSDH-1	Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/2014)
ZUJF	Zakon o uravnoteženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)